

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

รายงาน

พุทธรัตนสภา

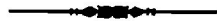
พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

โรงพิมพ์ศุภการจำรูญ

รายงาน

พุทธรัตนสภา

พระพุทธรักษา ๒๔๕๖

โรงพิมพ์ศุภการจำรูญ

รายงาน

วัด พระศรีรัตนศาสดาราม

พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

สารบัญ

แจ้ง ความ	หน้า ๓
ตำนาน พระแก้วมรกต ตั้งเขป	หน้า ๓
ราย นาม พระสงฆ์ ที่ มา แสดง ธรรม	หน้า ๓๖
ราย นาม ผู้ถวาย เงิน บำรุง	หน้า ๒๓
บาญชี สดับ ปกครอง สงฆารานต์	หน้า ๓๘
พระ สงฆ์ สามเณร ถวาย ของ เข้า พรรษา	หน้า ๔๖
ผู้ถวาย มรดก	หน้า ๖๓
ผู้ถวาย สิ่ง ของ	หน้า ๖๔
ผู้จัด ของ ถวายพระ เสด็จ มิ่งงาน	หน้า ๖๕
เงิน รายได้ ในปี ๒๔๕๖	หน้า ๗๐
เงิน รายจ่าย ในปี	หน้า ๗๓
ยอด เงิน จ่าย คง	หน้า ๗๒

แจ้ง ความ

กรรมการ ผู้รักษา การ วัด พระ ศรีรัตนศาสตร์คาราม ขอแจ้ง ความ
แก่ ท่าน ทั้ง หลาย ผู้มีความ เด่นใส ใน พระ มหามณีนรัตนปฏิมากร
อัน เปน อัครมหา มุนีนัยวัคฤ ใน พระ ราชนาถจักร สยาม ซึ่ง เปน
ที่ สกิด แห่ง พุทธศาสนิกชน เปน อัน มาก ด้วย มัดนี้ ถึง กำหนด ที่จะ ทำ
รายงาน ประจำปี แจกให้ ท่าน ทั้ง หลาย ผู้ได้ เคย บำรุง ด้วย ทุน ทรัพย์
เปน คัน เพื่อท่าน จะได้ อนุโมทนา

การ งานในปี ๒๔๕๖ ที่ ถ่วง มา ก็ ย่อม เปน ไป โดย เรียบ ร้อย
การ ปฏิบัติ ชรณ ได้ ทำ แต่ การ เล็ก น้อย พอ รักษา สถานที่ ให้ ดำรง คงทน
เมื่อ รายงาน ปี ก่อน ได้ แจ้ง ความ ว่า ทรง พระ กรุณา โปรด
เกล้าโปรด กระ หม่อม ให้ ทำ มั่น ไต ขึ้น พระ อุโบสถ ด้าน หน้า มั่น ไต หนึ่ง
ด้าน หัดัง มั่น ไต หนึ่ง นั้น เปน ส่วน พระ ทวาร กถาง ต่อ มา ทรง พระ กรุณา
โปรด เกล้าโปรด กระ หม่อม ให้ ทำ อีก สอง มั่น ไต ด้าน หน้า พระ อุโบสถ
ขึ้น พระ ทวาร ซ้าย ขวา แล้ว ดำ เ็จ บริบูรณ์

กับ มี ผู้ ศรัทธา ถวาย ทรัพย์ มฤคก สอง ราย มี ความ ตะเขี่ย
แจ้ง อยู่ ใน รายงาน ที่จะ มี ต่อ ไป ข้าง หัดัง นี้

หนึ่งใน หนึ่ง คัน แห่ง รายงาน ที่ เคย ทำ มา แล้ว เคย มี เรื่อง พระ
มหามณีนรัตนปฏิมากร หรือ เรื่อง เกี้ยว ของ ใน วัด พระ ศรีรัตนศาสตร์คาราม

ดงพิมพ์ให้ท่านทั้งหลายทราบ เพื่อบำรุง ความ ศรัทธา คราวนี้ได้นำตำนาน พระแก้วมรกต ซึ่ง เปน พระราชนิพนธ์ในรัชการที่ ๔ ทรงไว้ เห็นว่าเป็น เนื้อ ความ ที่ควร อ่าน ควร ทราบ ถึงจะมี ข้อ ความ คล้าย กับ ประกาศ สวด มนต์ พระราชพิธี ถือน้ำ อัน ดงพิมพ์ ใน หนังสือรัตนพิมพวงศ์แล้ว ก็ไม่ เหมือน กัน ที่ เดียว ซึ่ง ตอน ปลาย มี แปลกไปอีกอย่างหนึ่ง หวังว่าจะ เป็น ประโยชน์แก่ ผู้อ่าน เพราะ เป็นเหตุให้เกิด ความ เลื่อมใส ได้

ขอท่านทั้งหลาย ผู้ได้รับ รายงาน นี้ จงได้ อุโมทนาผลบุญ อันท่านได้มีส่วน ทำ ด้วย ตาม กำถัง ศรัทธา แล้ว จง เจริญ อายุ วรรณะ สุขะ พละ ตาม ปราณนา เทอญ ชะ

เรื่องพระแก้วมรกต

พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๔

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา
มกุฏ บรมนารถบพิตร พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชประสงค์
จะทรงชักชวนชาวสยามทั้งปวง แด่ เขมร ลาว มอญ พม่า จีน
ญวน บันดาที่เป็นคนนับถือพระพุทธศาสนาทั้งปวง ทราบเรื่องราว
พระมหามณีนันทบุรีพุทธปฏิมากร ที่เรียกกันง่าย ๆ ว่า พระแก้วมรกต
ในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ที่เรียกว่า วัดพระแก้ว ในพระบรม
มหาราชวัง ที่เรียกกันง่าย ๆ ว่า วังหลวง ในกรุงเทพมหานคร
อมรรัตนโกสินทร์ มหินทรายุทธยา ที่เรียกกันง่าย ๆ โดยชื่อ ว่า เมือง
บางกอกนั้น ให้ประจักษ์ทราบทั่วกัน ตามเหตุที่ควร จะเชื่อ
จะได้มีอุสาหะประกอบ การกุศล นับถือ พระพุทธรัตนปฏิมากร นั้น ให้
สมควรแก่บรมคุณ บรมนัยวัตถุ เป็นเจดีย์ฐาน อันประเสริฐ เป็นศรี
พระนคร เป็นมิ่งแผ่นดินอันมี ในพระราชอาณาจักรนี้ จึงโปรด
เกล้าฯ ให้ตีพิมพ์คำประกาศนี้มา ตามเรื่องที่ได้ทรงเรียบเรียง
ไว้แต่ก่อน ขอท่านผู้อ่านทั้งปวงจงทราบตาม ด้วยอ่านโดยเคารพ
ให้เข้าใจเถิด อันพระมหามณีนันทบุรีพุทธปฏิมากร พระองค์นี้ มี

เรื่องในหนังสือตำนานโบราณ แต่งเป็นภาษา มกรได้ เรียกชื่อว่า รัตน
 พิมพวงษ์ เล่าเรื่องเดิมของ พระพุทธรูปแก้ว พระองค์นี้ มีใจความ
 ในตำนาน พระมหามณีนรคิน ปฐมมาร นั้น ข้างต้นว่า พระมหามณีนรคิน
 ปฐมมาร พระองค์นี้ เสด็จสร้าง ถวาย พระอรหันต์ พระองค์หนึ่ง มี
 นามว่า พระนาคเสนเถร ในเมืองปาศัตตุมคร จึงพระนาคเสนเถร
 เจ้าผู้เป็นพระอรหันต์ อันมีฤทธิ์ด้วย อภิญญา ได้อธิฐานอาราธนา
 พระบรมสารีริกธาตุของ สมเด็จพระพุทธเจ้า ให้เข้าไปประดิษฐาน
 อยู่ใน พระองค์พระมหามณีนรคินปฐมมาร ถึงเจ็ด พระองค์ คือ ในพระ
 โมฬี พระองค์ ๑ ในพระนาค พระองค์ ๑ ในพระอรุ พระองค์ ๑ ใน
 พระอัมพา ทั้งสองข้างสอง พระองค์ ในพระชาณ ทั้งสองข้างสอง พระ
 องค์เป็นเจ็ด เนื้อแก้วก็บีบติดสนิทติดเป็นเนื้อเดียวกันเดิม ไม่
 มีเขต มีช่องแต่เห็นตลอดเข้าไปเลย พระมหามณีนรคินปฐมมาร อยู่
 เมืองนั้น แล้วตกไปลังกาทอปป แล้วตกมาอยู่เมืองกำโพชา เมือง
 ศรีอยุธยา เมืองละโว้ เมืองกำแพงเพชร แล้วภายหลังตกไป
 อยู่เมืองเชียงราย เจ้าเมืองเชียงราย หวังจะซ่อนแต่สัตว์ จึงเอา
 ปูนทาถมไว้ บัดทองประจุไว้ในพระเจดีย์ที่เมืองนั้น เรื่องแต่ต้นมา
 จนถึงทีนี้ มีเรื่องราวเล่าสืบยาวไป ครุๆ มีคนได้รู้เห็นเป็นแน่
 แต่ความนั้นใครที่มักเชื่อง่าย ที่จะยอมเห็นตามตำนานที่กล่าว
 มา นั้น ที่ไม่มี ความเชื่อ ก็จะคิดวิตกสงสัยไปต่าง ๆ ว่า พระพุทธรูป

องค์นี้ ฤๅ ฝีมือ เทวคาสร้าง พระพุทธรูปรูปร่างเหมือนอย่างนี้เป็น
ฝีมือ เทวคา แน่แล้วฤๅ จะเป็น ที่สงสัยไม่ตก ลงกัน ก็ปรกติกณ
โบราณแรก มีหนังสือ ชนใช้ ยัง ไม่มี หนังสือ เก่า ๆ มาก เมื่อ แต่ง หนังสือ
อะไร ๆ ก็ จะ เขียนไว้ อย่างไร ก็ เขียนไป ไม่คิดว่า นานไป จะมี คน ภาย
หน้าที่ มี บัญญา แด่ สติ คิ ครอบ เทียบ เคียง มาก จะ เชื่อ คำ ของ ตัว ฤๅ
ไม่ เชื่อ นั้น ไม่ ใคร จะ คิด

การ เรือง ช้าง ต้น นั้น ไม่มี พยาน มาก ยกไว้ก่อน จะ ขอ กล่าว ข้อ
ความ เรือง พระ มหา มณี รัตน ปรินิพพาน พระ องค์ นี้ แต่ ที่ ควร จะ เชื่อ ได้
แต่ แค่ ชน ุมนาน ตาม สดัก สำคัญ ที่ มี ใน องค์ พระ พุทธ ปรินิพพาน นี้ ว่า เห็น หน้า
แก้ว สดาก ซึ่ง เป็น พระ พุทธ ปรินิพพาน พระ องค์ นี้ อย่าง นี้ เห็น จะ มี บ่อ ที่ เกิด
ช้าง เมือง ฝ่าย เทนอ ที่ ค่อ กับ แคน จัน เพราะ ตัว อย่าง เคย เห็น มี มา แต่
ช้าง เมือง จัน บ้าง ดู คล้าย แก้ว อย่าง นี้ แต่ ที่ จะ ตี ใหญ่ ถึง เท่า แก้ว
ที่เป็น องค์ พระ นี้ ก็ ไม่ เคย ได้ เห็น แด่ ได้ ยิน เป็น แน่ ว่า มี ที่ โค อื่น เลย

อนึ่ง จะ ว่า ด้วย ฝีมือ ช่าง ที่ ทำ พระพุทธรูป พระ องค์ นี้ นั้น แด่ เมื่อ
พิจารณา เทียบ เคียง ดู ก็ เห็น เป็น ฝีมือ ช่าง ที่ เอก ที่ เดียว ใน ครั้ง หนึ่ง
คราว หนึ่ง จะเป็น ฝีมือ ช่าง ช้าง อื่น เดียว คือ เมือง พังคณราชบุรี
แถม เมือง แรก พราหมณ์ มัชฌิม ประเทศ ที่ ไทย เรียก เมือง เทศ นั้น
ก็มี ใช้ เลย อนึ่ง จะเป็น ฝีมือ สึงหว นอญ พม่า เขมร แด่ ไทย เทนอ
แถม จัน ก็มี ใช้ ดู ฝีมือ ไม่ ไถ่ เคียง คล้าย คลึง กัน กับ พระพุทธรูป ซึ่ง

เป็นฝีมือช่างในเมืองทั้งปวงก็ออกชื่อมานั้นเลย ถ้าจะว่าเป็นฝีมือ
 เทวดา คงคำนวณว่าก็ เห็นว่าฝีมือ เทวดา คงจะดีกว่าฝีมือมนุษย์ทั้ง
 ปวงไปที่เดียว เมื่อเปรียบเทียบกับไปโดยเลื่อยคูดูเหมือนว่าจะ เป็น
 ฝีมือช่าง ดาวเหนือโบราณ ช่างเมือง เชียง แดน เห็น คล้าย คลึง มาก
 กว่าฝีมือช่างเมืองอื่น แต่ถึงจะเป็นช่างที่เมืองดาว ก็จะเป็นช่าง
 ดี ช่างเอก ที่เดียว มิใช่เลว ทราบ ด้วยเป็น ของงาม ดี เกดถึง เกดามาก
 อยู่ไม่ หยวน คาย เพราะ ฉนั้น ควร จะ คาค การ นั้นว่า ตาม เหตุ ที่
 เห็น อยู่รอบ คอบ ว่า พระมหาณัฏฐ รัตนปฏิมากร องค์ นี้ คงจะเป็น
 ของ ท่านผู้มีบุญ เป็น พระเจ้าแผ่นดิน เมือง ของ ชน ที่ นับถือ พระพุทธ
 ศาสนา มากกว่า ถิ่น ผี ต่าง เทวดา แล ถิ่นอื่น ๆ แต่มี บุญญา ญาภาพ
 แข็งแรง มากกว่า เมืองใดก็ เคียงโดยรอบ คอบ แต่ แผ่น อาณาจักรได้
 โตใหญ่ สมควร แก่ เวลา เมื่อ มนุษย์ ยังไม่ มี ปีน ใหญ่ ปีน น้อย ไซ้
 มี แต่ ชน ผี ไม้ หอก ดาบ แล แหวน หลาว รบพุ่ง ชน ชี กัน ด้วย กำจัด แล
 พอก พียง มา ณ ี่นี้ ท่าน ที่ เป็น เจ้า ของ เดิม ที่ ให้ สร้าง พระพุทธรูป
 องค์ นี้ คงจะมี อนุภาพ มาก จึงได้ แก้วก้อนใหญ่ ถึงเพียงนี้มา ไม่
 มี ผู้อื่น ที่ จะ คิด ถูษยา ช่างชิงไปได้ แต่มี ศรัทธา เลื่อมใสใน พระ
 พุทธศาสนา มากกว่า อยากรู้ เงิน ทอง แล เกียรติยศ ตาม วิสัยโลก
 จึงไม่ได้ ขาย แก้ว นั้น เสียแก่ เมืองอื่น เขา เงิน ทอง ก็ดี ๆ จะ ผ้าม แก้ว
 ก้อนนี้ไว้ทั้งใหญ่ ๆ ไว้ ขอ ผู้อื่น ให้ เป็น เกียรติยศ ก็ดี เห็น ท่านผู้
 นั้นจะมี ศรัทธา ปลง เห็นว่า สิ่งอื่น จะ ยิ่ง กว่า พระพุทธรูปคนไม่มี ถ้า

ว่า แก้ว ก้อน นั้น ทำเป็น พระพุทธรูป เห็น จะ ประเสริฐยิ่ง กว่า เก็บไว้ แต่ จะ ใช้
 อย่างอื่น ๆ จะ เป็น เกียรติยศ ใน ชาตินี้ แก่ บ้าน เมือง นั้น แต่ จะ เป็น
 กุศล ให้ ผล เป็น ประ โยชน์ ใน ชาติ นานา แก่ ผู้ที่ ได้ สร้าง เป็น พระพุทธรูป นั้น
 จึง ตัด แก้ว ก้อน ใหญ่ ให้ มา เลื่อย ตัด ผ่า เจียน จระไน ให้ ได้ สันฐาน
 แต่ ประมาณ ที่ ควร เป็น องค์ พระพุทธรูป แต่ เพราะ เสีย ดาย เนื้อ
 แก้ว ก้อน ใหญ่ จึง ให้ เหลือ เสก ใต้ ภาย ใต้ พระพุทธรูป ภูมิตั้ง นั้น หา ได้
 ตัด เสีย ให้ ราบ เสมอ ไม่ แต่ ก็ เพราะ มี ราชา นภาพ มาก ของ แขนง นัก
 จะ คัด แต่ง แก่ ไขได้ โดย ยาก ก็ ยัง ขอ ห้า ให้ ทำ จน สำเร็จ ได้ ด้วย
 ฝีมือ ช่าง คน เดียว ๆ หลาย คน ที่ เป็น ฝีมือ ดี ราชวงศ์ สันฐาน ประมาณ
 ทำ การ โดย พินิจ หมด จด สนิท ชิด ชม ไม่มี ที่ คัด นัก จน ถึง ขัด ผิว
 ชักเงา เกิด ยง เกิด สัน จน แมว แก้ว จะ ขัด ผิว ชักเงา ให้ ชน ได้ ดี ที่ สุด
 เพียงใด ก็ได้ ทำ ถึง ที่ เพียง นั้น ตาม อนุมาน เห็น ดัง ว่า มานี้ แต่ จะ
 ยืนยัน ความ เป็น แน่ ชัด ว่า พระมหามณีนรัตนพุทธรูป ภูมิตั้ง พระ องค์ นั้น
 เป็น ของ ท่าน ผู้ ได้ สร้าง ขึ้น ไว้ แต่ สร้าง ใน ประเทศใด ตำบลใด แต่
 สร้าง ใน ภาค ครังใด ควรวัด นั้น จะ ชี้ กำหนด แน่ ชัด ให้ ควร เชื่อ ได้ พัน
 จาก คำ ที่ ไม่ น่า เชื่อ นั้น ไม่ได้ จะ เถำ ยืนยัน ความ เรื่อง พระมหามณีนรัตน
 พุทธรูป ภูมิตั้ง พระ องค์ นั้น ได้ แต่ ความ โกลั ๆ แต่ ใน ๔๐๐ ปี เสก ลง มา
 เพราะ มี จดหมาย ใน เมือง ต่าง ๆ ซึ่ง พระมหามณีนรัตนพุทธรูป ภูมิตั้ง พระ องค์
 นี้ ได้ เคย ประดิษฐาน อยู่ใน ระยะ กำหนด ถัด นั้น ๆ ยืนยัน แน่ ยำ ทั้ง
 ถ้อย คำ เถำ ขาน ของ คน โบราณ ชาว เมือง เหล่า นั้น เถำ การ ที่ ประจักษ์

ทัก ทัก ก็ ต้อง กัน ต้ม กัฬ สิ่ง ควร เชื่อ ว่า เป็น จริง ได้ นั้น คือ ดังนี้ ให้
 หัง ฐ เป็น นั เกิด ว่า พระมหามณีนรัตนพุทธปฏิมากร พระองค์ นี้ มี ผู้
 สร้าง แล้ว แต่ เมื่อใด ใน ที่ใด ก็ ดี แต่ ด้วย เหตุ อย่างใด อย่างหนึ่ง จึง
 ต้อง ทำ ด้วย ปุณ ฝน น้ำ ผั่ง ฤา น้ำ ชัยย แล้ว ทำ ด้วย วัช นีต ของ คำ เปลด
 ดัง พระพุทธรูป สามัญ ที่ ทำ ด้วย ดินา แล้ว มี ผู้ เชิญ เข้า บัญจุ ไว้ ใน พระ
 เจดีย์ ใน พระอาราม แห่ง ใน เมือง เชียง รวย ก็ ดี การ อัน นี้ เป็น ก่อน แต่
 ปีมโรง จุฬศักราช ๒๒๒ พระพุทธศาสนา ๑๘๗๘ พรรษา ได้ ความ
 เก่า ถิ่น ขึ้น ไป อีก หน่อ หนึ่ง ว่า เมือง เชียง รวย แค ก่อน นั้น ครั้ง หนึ่ง มี
 เจ้า เมือง ชื่อ เจ้าพรหม เป็น น้อง ชาย พระเจ้า เชียง ใหม่ ทรง นาม ว่า
 พิตกมหาราช เมื่อ เมือง เชียง ใหม่ ยัง เป็น เมือง ไม่ ไค ขึ้น เมือง ไค นั้น
 เจ้าพิตกมหาราช ให้ เจ้า มหา พรหม เป็น เจ้า เมือง เชียง รวย เป็น เมือง ที่
 สอง รอง เชียง ใหม่ ใน ครั้ง นั้น แต่ ว่า พระเจดีย์ ที่ มี พระมหามณีนรัตนพุทธ
 ปฏิมากร ที่ ทำ ช่อน เร้น บัญจุ ไว้ นั้น เป็น ของ เจ้า เชียง รวย มหา พรหม
 ได้ สร้าง ไว้ แต่ ได้ ความ ว่า เจ้ามหาพรหม นั้น เป็น คน แข็ง กัด ในการ ศก
 สงคราม มาก ใน เวลา นี้ แต่ หา ได้ แผ่น ดิน ดาว เชียง ใหม่ ไม่ เพราะ คาย
 ไป เสีย ก่อน พระเจ้าพิตกมหาราช พี่ ชาย จึง คิด คำนึง คน การ ว่า พระ
 มหามณีนรัตนพุทธปฏิมากร พระองค์ นี้ ขรอย เจ้ามหาพรหม จะ ไป ได้ มา
 แต่ เมือง เชียง แดน ฤา เมือง ชัน ๆ ซึ่ง เป็น เมือง ร้าง ฤา เมือง เขตย ที่ เจ้ามหา
 พรหม ยกทัพ ไป ตี ได้ แต่ เพราะ ไม่ อยากร จะ ให้ เจ้า เชียง ใหม่ พี่ ชาย ทราบ
 จะ คิด อุบาย ช่อน เสีย ให้ ถับ ด้วย คิด ว่า เจ้า เชียง ใหม่ พี่ ชาย จะ คาย ก่อน

ตัว ๆ จะได้เป็น เจ้าเชียงใหม่ เมื่อ ส้ม กิด เมื่อใด จึง จะ เบ็ด ผาย ออก
 เมื่อ นั้น จึง ได้ ทำ อูบมาย ดัง ว่า แล้ว มัญจุ ชื่อน วิ เจียบ ๆ มิ ให้ ผู้ใด รั
 ครั้น เมื่อ ตัว เจ้า มหาพรหม ตาย แล้ว เมือง นั้น ใคร จะ ไป ปกครอง ต่อไป
 ก็ ไม่ ทราบ ถนัด เคย แต่ คน ว่า ผู้ ที่ ไป ครอง เมือง นั้น คือ ไป จะ เป็น
 ที่ ชัด คา ของ พวก พ้อง เจ้า มหาพรหม ซึ่ง ได้ รั เห็น ช่วย กัน ทำ ความ
 ช้อน เร้น พวก นั้น ก็ จะ หตาย คน แต่ คน หนึ่ง ก็ ไม่ มี ใคร ออก ความ
 ให้ แก่ ผู้ใด เลย ฤา จะ พา กัน บิด ความ เสีย กัด เจ้า เชียงใหม่ พี่ชาย
 เจ้า มหาพรหม จะ ทำ โทษ ด้วย คิด กัน ช้อน นั้น ฤา อย่างไร นั้น ครั้น
 นาน มา จน ถึง คน ที่ ช่วย การ ทัพ นั้น ก็ ตาย ไป หมด ความ ดำ ธุไป
 จน เมื่อ มี มโหรี อัฐศกักราช ๗๗๗ นั้น เมือง เชียง ราย เป็น เมือง ร้าง เสี้ยน
 ก้อน มา หตาย มี มี คน ตั้ง อยู่ เด็ก น้อย เจ้า เชียงใหม่ ใน เวลา นั้น ถึง
 ยัง ไม่ ขึ้น เมือง ไใด ก็ หา ได้ ตั้ง เมือง เชียง ราย ไม่ ให้ แต่ ท้าว เพี้ย เด็ก
 น้อย ไป รักษา อยู่ ๑

เมื่อ มี มโหรี อัฐศก จุฬศักราช ๗๗๗ นั้น พระเจ้ายี่ ธกูป พระ
 องค์ นั้น ก็ ต้อง อสณิมาศ หัก พัง ลง ๑

เรื่อง นี้ พระราชพนธ์ ทรง ไว้ สอง ตอน ตอน ต้น ค้าง อยู่ เพียง
 เท่า ที่ พิมพ์ มา ข้าง ต้น นี้ ยังมี ตอน หลัง ทรง ใหม่ อีก เล่น ไหว หาร
 อีก อย่าง หนึ่ง ดู เหมือน จะ สำหรับ แปล พระราชทาน คน ต่าง ประเทศ
 ให้ ทราบ เรื่อง เพื่อ ความ พอ จะ ต่อ กัน กับ ตอน ต้น ได้ จึง นำ มา
 ลง พิมพ์ ไว้ ด้วย กัน ดัง ต่อ ไป นี้ ๑

ขอผู้หมิ่น ถิ่น เลื่อมใสใน พระพุทธศาสนา แต่ ท่าน ผู้มี ไมตรี
 รักดีต่อพระเจ้า แผ่นดินสยาม จง พัง ดำเนิน เรื่อง พระแก้วมรกต และ
 พระแก้วมรกต เป็น แห่ง ที่บ องค์กร ใหญ่ นี้ คนเก่าที่ ได้ เลื่อมใสใน พระ
 พุทธศาสนา ซึ่ง เราไม่ รู้จัก ชื่อ แต่ คำบอก แต่ คราว ครั้ง เป็น แม่ สงได้
 ท่านได้ สร้างไว้ เป็น ที่ ศักการบูชา ก่อน หลาย ปี แต่ พุทธศักราช ๑๘๗๘
 คฤศตศักราช ๑๔๓๖ ปี ก็ แต่ เรื่องราว ที่ ควร เชื่อ สัน สงได้ย เป็น แน่
 แต่ เดิม เมื่อ แรก สร้าง นั้น เรา หาได้ ใด ไม่ นิทาน ที่ เมือง เขมร บ้าง ไทย
 บ้าง ลาว พง คำ บ้าง ลาว พง ชาว บ้าง แต่งไว้ ก็ มี อยู่ มาก แต่
 ต่าง คน ต่าง ว่า ตามได้ ยิน แล คาดคะเน ผิด ๆ กัน มาก นัก จะ เขา เป็น
 ประมาณ ลงไม่ได้ เราจะขอ กล่าว เรื่อง พระแก้วมรกต นั้น ตั้ง ต้น
 แต่ ครั้ง ที่ ได้ ความ เป็น แน่ ซึ่ง ผู้ พัง คัด คำน มี ได้ ให้ ท่าน พัง
 เมื่อ พุทธศักราช ๑๘๗๘ ปี คฤศตศักราช ๑๔๓๖ ปี พระ แก้วมรกต องค์
 นี้ อยู่ ใน พระสถูปใหญ่ องค์ หนึ่ง ณ เมือง เชียงราย ครั้น พระสถูป
 เจดีย์ นั้น ต้อง อดนี้ มาด พัง ลง แล้ว ชาว เมือง เชียงราย ได้ เห็น เป็น องค์
 พระพุทธรูป ปัด ทง คำ ทับ ทัว ทั้ง องค์ ก็ สำคัญ ว่า พระพุทธรูป ศิลา
 ตามัญ จึง เชิญ ไปไว้ ใน วิหาร ที่ ไว้ พระพุทธรูป ใน วัด แห่ง หนึ่ง แต่
 นั้น ไป ๒ — ๓ เดือน ปุน ที่ ลง รัก บัด ทง หุ้ม ทัว พระองค์ พระ นั้น กระ
 เทาะ ออก ที่ ปลาย พระ นาสิก เจ้า อธิการ ใน อาราม นั้น ได้ เห็น เป็น แก้ว
 ศรัทธา งาน จึง กระ ต่อ ออก ไป ทั้ง พระองค์ คน ทั้ง ปวง จึง ได้ เห็น
 แล ทราบ ความ ว่า เป็น พระพุทธรูป แก้ว แห่ง ที่บ องค์กร บัณฑิต ไม่

บุป ฤทัย คน ชาว เชียงราย แด มีอง แวด ขึ้น ๆ ก็ ขึ้น กันไป บูชา นมัส
 การ มาก มาย ท้าว เพี้ย ผู้ รักษาเมือง จึงได้ มี ใบ บอก ลงไป ถึง เจ้าเมือง
 เชียงใหม่ ๆ เณร ๓ กระ มวน ช้าง ไป แห่ รับ เสด็จ พระมหา มณเฑียรน ปฎิ มากร
 แก้ว มา โดย หลั่ง ช้าง ครั้น มา ถึง ทาง แยก ซึ่ง จะ ไป เมือง นครลำปาง
 ช้าง ที่ รับ เสด็จ พระ มหา มณเฑียรน ปฎิ มากร แก้ว มา ก็ ขึ้น วิ่ง ไป ทาง เมือง
 นครลำปาง เมื่อ หมอควาน ได้ โลม ช้าง ลงบ แล้ว พามา ถึง ทาง
 ที่ จะ ไป เมือง เชียงใหม่ ช้าง ก็ ขึ้น ไป ทาง เมือง นครลำปาง อีก จน ภาย หลัง
 เมื่อ เอา ช้าง เชื้อ รับ เสด็จ พระ มหา มณเฑียรน ปฎิ มากร แล้ว ช้าง นั้น เมื่อ
 มา ถึง ที่ นั้น ก็ ขึ้น ไป ทาง เมือง นครลำปาง อีก ด้วย เหตุ นั้น ท้าว เพี้ย ผู้ ไป
 รับ ก็ ได้ มี ใบ บอก ไป ถึง เจ้า เมือง เชียงใหม่ ครั้น นั้น เจ้า เชียงใหม่ นั้น
 ถือ ผี ดัง มาก นั้ จึง วิทก ว่า ขรอย ผี ซึ่ง รักษา องค์ พระ จะ ไม่ ยอม มา
 เมือง เชียงใหม่ จึง ยอม ให้ เชิญ พระ มหา มณเฑียรน ปฎิ มากร แก้ว นั้น ไป
 ประดิษฐาน ไว้ ใน เมือง นครลำปาง คน ทั้ง ปวง จึง ไต่ เชิญ ไป ไว้ ใน วัด
 ที่ คน เปน อัน มาก มี ศรัทธา สร้าง ถวายเป็น เมือง นครลำปาง พาน ถึง ๓๒ ปี
 ครั้น จุลศักราช ๘๓๐ พระพุทธศักราช ๒๐๑๓ ปี ชวด สัมฤทธิศก เจ้า เชียง
 ใหม่ องค์ ขึ้น ได้ แผ่นดิน เชียงใหม่ แล้ว จึง ดำหริ ว่า เจ้า เชียงใหม่ ที่
 ถ่วง แล้ว ยอม ให้ พระ มหา มณเฑียรน ปฎิ มากร แก้ว ไป ประดิษฐาน
 อยู่ เมือง นครลำปาง นั้น ไม่ ควร เลย ควร จะ ไป อา ราม มา ไว้ ใน เมือง
 เชียงใหม่ คิด แล้ว จึง ไป อา ราม แห่ พระ มหา มณเฑียรน ปฎิ มากร แก้ว มา
 สร้าง พระ อาราม วิหาร ถวาย แล้ว ประดิษฐาน ไว้ ใน เมือง เชียงใหม่

แต่เจ้าเมืองเชียงใหม่ได้พยายามจะทำพระวิหารที่ไว้พระมหามณีนรัตนปฏิ
มากรแก้ว ให้เป็นปราสาทมียอดให้สมควร แต่หาสมประสงค์
ไม่ อดนั้นมาคงต้องทำลายยอดที่ตั้งสร้างขึ้นหลายครั้ง จึงได้
เชิญพระมหามณีนรัตนปฏิมากรแก้วไว้ในพระวิหาร มีชั้นจรนำอยู่ใน
ผนังด้านหลัง สำหรับเป็นที่ตั้งพระมหามณีนรัตนปฏิมากรแก้ว กับ
กับทั้งเครื่องประดับอาภรณ์บูชาต่างๆ มีบานปิดคั่นคู่เก็บรักษาไว้ เปิด
ออกให้คนทั้งปวงนมัสการเป็นคราวๆ แต่พระมหามณีนรัตนปฏิมากรแก้ว
ได้ประดิษฐานอยู่ในเมืองเชียงใหม่มานานได้ ๘๘ ปี ครั้นลุล่วงศักราช
๘๑๓ ปี พระพุทธศาสนกาล ๒๐๘๔ ปีกุนตรศก เจ้าเชียงใหม่องค์หนึ่ง
ซึ่งครองเมืองในครั้งนั้นชื่อเจ้าไชยเสธร์ฐาธิราช เป็นบุตรเจ้าโพธิสาร
ซึ่งเป็นเจ้าเมืองเก่าคือเมืองหลวงพระบาง เพราะเหตุที่แต่ก่อนนั้น
ไป เจ้าเชียงใหม่องค์ก่อนได้ยกราชธิดาสาวชื่อนางยอดคำ ไปเป็น
มเหสีพระเจ้าโพธิสาร จึงมีราชบุตรคือเจ้าไชยเสธร์ฐาธิราช เมื่อ
เจ้าไชยเสธร์ฐาธิราชมีอายุสมควรได้ ๓๕ ปี เจ้าเชียงใหม่ผู้เป็นโอรยกาธิบดิ์ถึง
แก่ชราพักชยไป ไร่มีผู้อื่นจะรับที่เจ้าเชียงใหม่ ท้าวเพี้ยกับพระ
สงฆ์ผู้ใหญ่ทั้งปวงจึงพร้อมกัน ไปขอเจ้าไชยเสธร์ฐาธิราชผู้เป็นบุตรใหญ่
ของพระเจ้าโพธิสาร แต่เป็นนัดดาของเจ้าเชียงใหม่ นั้นมาเป็นเจ้า
เชียงใหม่ แกมนามเข้าว่าเจ้าไชยเสธร์ฐาธิราช ครั้นได้เป็นเจ้า
เชียงใหม่แล้วไม่นานได้ฟังข่าวว่า พระเจ้าโพธิสารผู้บิดาสิ้นชีพว
ายชนมแล้ว เจ้าน้องชายต่างมารดาได้เป็นเจ้าเมืองเก่า คือเมืองหลวง

พระนาง เจ้าเชียงใหม่น้อยเสวยสุธาธิราช จะใคร่ไปทำบุญใน
 การศพนิดา แต่ใคร่ได้ส่วนมรดกด้วย แต่ยังม่แน่ใจลงว่าจะ
 ต้องเป็นเจ้าเมืองเช่าเสียไม่ได้กลับมาถึงเมืองเชียงใหม่ ฤๅจะต้อง
 กลับมาเมืองเชียงใหม่เพราะเมืองเช่ามีเจ้าแล้ว ฤๅเมื่อไม่อยู่ฝ่าย
 ข้างเมืองเชียงใหม่จะเป็นประการใด ถ้าจะกลับมาได้ก็ม่แน่ใจลง
 พวังนำพวงห้อยอยู่ จึงได้เชิญพระมหามณเฑียรต้นปฏิมากรแก้วนั้นไป
 ด้วย อ้างว่าจะรับไปทำบุญ แต่ให้เจ้านายญาติวงศ์ในเมือง
 เช่าหลวงพระบางได้บูชาทำบุญด้วยกัน แล้วก็ยกครอบครัวไปหมด
 เมื่อพระมหามณเฑียรต้นปฏิมากรแก้วออกไปจากเมืองเชียงใหม่ครั้งนั้น เป็น
 ปีชวดจัตวาศกจุลศักราช ๙๑๔ ปีพระพุทธสาสนกาล ๒๐๕๘ เจ้าไชยเสวยสุธา
 ธิราชไปถึงเมืองเช่า แล้วก็ประนีประนอมพร้อม กับเจ้าน้องแตญาติวงศ์
 ฝ่ายบิดา เชิญพระมหามณเฑียรต้นปฏิมากรแก้วขึ้นประดิษฐานไว้ในปรา
 สาท แล้วก็ฉลองพระ แต่ทำการกุศลตั้งบิดาเป็นอันมาก แล้ว
 ก็ปรึกษาหาฤๅกัน ความญาติพี่น้องด้วยมรดกบิดาแบ่งทรัพย์สินของผู้คน
 ข้างม้าพาหนะ ฆ่าอยู่ไม่รู้จักลง กาลล่วงไปถึงสามปี

ฝ่ายท้าวเพี้ยผู้รักษามืองเชียงใหม่เห็นว่า เจ้าไชยเสวยสุธาธิราช
 ไปเมืองเช่าเสียนานแล้วไม่กลับมา การงานบ้านเมืองค้างขัดอยู่มาก
 ถ้าจะมีศึกศัตรูก็จะมีผู้ผู้ซึ่งการให้สิทธิ์ขาดได้ จึงได้พร้อมกัน
 ปรึกษาเล็ดอกหาได้พระภิกษุรูปหนึ่งชื่อ มกฏ เป็นเชื้อวงศ์เจ้าเชียงใหม่
 ที่ต้องแล้วมาแต่ก่อนนั้น เวลานั้นมีสติปัญญาสามารถส่งข่าว จึง

พร้อม กันเชิญ เจ้าเมกุฏให้คืน ผนวช ขอสบ มาแล้ว ก็ยอมยกให้เป็น
 เจ้าเชียงใหม่แล้ว ครั้น ภาย หลัง พวก ดาว พุง ขาว ตี เชียงใหม่ ได้ เชิญ
 เอา พระ แก้ว มรกฏ ไปไว้ เมือง เข้า ๑๒ ปี แล้วเชิญไปไว้ เมือง เวียงจัน
 นาน ถึง ๒๕ ปี พุทธศักราช ๒๓๒๑ ปี คชศักราช ๑๗๗๘ ปี จึง
 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกย์ ได้ ฆ่า นระ แว่น แคว้น ดาว แด
 เชิญเอา พระแก้วมรกฏ มาไว้ ใน เมือง ธนบุรี ๓ ปี ได้สร้าง กรุงเทพ
 มหานครอมรรัตน โกสินทร์ มหินทรา ยุทธยา บรมราชธานี เสร็จใน ๓ ปี ครั้น
 เมื่อ ฤๅ พระพุทธศักราช ๒๓๒๔ ปี คชศักราช ๑๗๘๑ ปี ถึง ปีที่ ๒๕ เพ็ญเดือน
 ๖ ได้เชิญ พระแก้วมรกฏ มาประดิษฐานไว้ ณ พระบุษบก ณ พระอุโบสถ
 วัด พระศรีรัตนศาสดาราม ทรง ด้การะเครื่องบูชา อย่าง ดี ทำ ด้วย ทองคำ
 ประดับ ด้วย เพ็ชร พลอย แด พุทธบริวาร เปดยัน ด้าม รุกอย่าง ดี คือ พิม
 แล้ว ถวาย มา ถวาย รอบ พระเจ้าแผ่นดิน กรุงสยาม พระบาทสมเด็จพระ
 พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกย์ ๒๗ ปี แผ่นดิน พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศ
 หล้านภาลัย ๑๖ ปี แผ่นดิน พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ๒๖
 เป็น ๖๘ ปี ครั้น ณ ปีที่ ๗๐ โดยรัชกาล พุทธศักราช ๒๓๘๔ คชศักราช
 ๑๘๔๑ ปี เพ็ญเดือน ๖ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จขึ้นเถลิง
 ถวัลยราชสมบัติ เป็น พระเจ้าแผ่นดิน ตั้งพระบรมมหาราชวัง ทรง พระนาม
 พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอู่ละอุนศรีรัตนโกสินทรศกวิบุณยศิริเดช
 เสด็จขึ้นอยู่หัว ได้ทรง ประทับที่ พระ แก้วมรกฏ นั้น โดยเคารพ ดำรัส
 สั่งให้ ช่างเขียน ๆ รูป พระแก้วมรกฏ ทรงเครื่อง ตาม รุก ทั้งด้าน นั้น ลง

ใน แผ่นผ้าใหญ่พระราชทานไปแก่ชาวต่างประเทศซึ่ง มีไมตรีแต่ มิได้เคย
 มายัง กรุงเทพฯ นั้น ยาก จะใคร่เห็น พระแก้วมรกต ^{หนึ่ง}โปรดให้
 เขียน เรื่อง พระแก้วมรกต แต่ เมือง เชียงราย เป็น ต้น ^{นี้}มา โดย ภาษามคธจุณิ
 ยบท แด่คาถา แด่ภาษาไทย ภาษา อังกฤษในปี มีพุทธศักราช ๒๓๙๘
 คฤศศักราช ๑๘๕๖ เป็นปีที่ ๔ แห่งบรมราชาภิเศก โดยพระราช
 ประสงค์จะให้ คนใน พระราชอาณาเขต แดนนอก พระราชอาณาเขต
 ทั่ว เรื่องพระ แก้วมรกต นั้น จง ทัก กัน ทั่ว

รายนาม พระสงฆ์ ที่ มา แสดง ธรรม

พระ ราช กวี	วัด บรมนิเวศ	แสดง ๒ วัน
พระ ราชโมลี	วัด ราชบูรณะ	แสดง ๒ วัน
พระ ขริมนัน	วัด มงกุฎกษัตริย์	แสดง ๒ วัน
พระ อมรโมลี	วัดราชบพิธ	
พระ นิกรมนัน	วัด เบญจมบพิตร	
พระ ธารุศักดิ์สังวร	วัด อรุณ	
พระ ประดิษฐ์ศุภคุณ	วัด ราชนัคคา	
พระ วิเชียร มณี	วัด บุษบาราม	แสดง ๒ วัน
พระ ญาณ กัมภีร์ เกร	วัด อรุณ	
พระ ธรรม วิจิตรญาณ	วัด เครือวัด	
พระ สังฆกิจคุณ	วัด ศรี ทศเทพ	แสดง ๓ วัน
พระ ธรรม สมาจาร	วัด อรุณ	
พระ ครู ปลัด คุ้มมนพรหมจริยคุณ	วัด สุทัศน์	
พระ ครู สุนทร วนคณิศร สิริธการ	วัด พระ เขตุน	แสดง ๓ วัน
พระ ครู พันธศักดิ์จาร	วัด นนารถ	
พระ ครู วนยาถังการ	วัด สังเกตสง	
พระ ครู สกตย ธรรมสโมธาน	วัด มงกุฎ กษัตริย์	แสดง ๔ วัน
พระ คุรุ ชัน คยาคม	วัด เทพรัตนทร	
พระ ครู สรรพคุณพิสุทธ์	วัด พระ เขตุน	

พระครูอมรวิไชย	วัดพระเชตุพน	
พระครูประทีปวิพุทธมนต์	วัดอรุณ	แต่คง ๒ หน
พระครูธรรมการ	วัดราชบพิธ	แต่คง ๒ หน
พระครูปลัดน่าง	วัดมหาธาตุ	
พระมหาคงบาเรือน ๖ ประโยค	วัดอนงคาราม	
พระมหาไถ่บาเรือน ๖ ประโยค	วัดอนงคาราม	
พระมหาชาวบาเรือน ๖ ประโยค	วัดเบญจมบพิตร	
พระมหาชัยบาเรือน ๖ ประโยค	วัดมหาธาตุ	
พระครูวินัยธร ดำเนิน	วัดบวรเวศ	แต่คง ๒ หน
พระครูวินัยธรรม อุเทน	วัดราชบพิธ	
พระครูวินัยธร แก้ว	วัดอรุณ	
พระครูวินัยธร เด็ก	วัดสุทัศน์	
พระครูวินัยธรรม ยิ้ม	วัดพระเชตุพน	
พระมหาเกาบาเรือน ๕ ประโยค	วัดสุทัศน์	
พระมหาทองบาเรือน ๕ ประโยค	วัดราชบูรณะ	
พระมหาเม่นบาเรือน ๕ ประโยค	วัดมหาธาตุ	
พระมหาบีบาเรือน ๕ ประโยค	วัดพระเชตุพน	
พระมหาพริ้งบาเรือน ๕ ประโยค	วัดพระเชตุพน	
พระมหาบุญบาเรือน ๕ ประโยค	วัดมหาธาตุ	

พระครูวิจิตรโฆษา	วัดพระเชตุพน	
พระครูเมธีกร	วัดอรุณ	
พระครูวรวงษา	วัดอรุณ	แสดง ๒ พน
พระมหาตีบาเรือน & ประโยค	วัดพิไชยญาติ	แสดง ๗ พน
พระมหาชัยบาเรือน & ประโยค	วัดมหาธาตุ	
พระมหากันบาเรือน & ประโยค	วัดสระเกษ	
พระมหาช่วยบาเรือน & ประโยค	วัดสระเกษ	
พระมหาถมบาเรือน & ประโยค	วัดประมวณษ์	
พระมหาแจ่มบาเรือน & ประโยค	วัดเทพศิรินทร์	
พระมหาสอนบาเรือน & ประโยค	วัดเทพธิดา	
พระมหาพรหมบาเรือน & ประโยค	วัดมหารณพ์	
พระมหาบางบาเรือน & ประโยค	วัดเบญจมบพิตร	
พระมหาตบบาเรือน & ประโยค	วัดอรุณ	
พระมหาอยู่บาเรือน & ประโยค	วัดอรุณ	
พระมหากอนบาเรือน & ประโยค	วัดอรุณ	
พระมหาอยู่บาเรือน & ประโยค	วัดพระเชตุพน	
พระมหาผิวบาเรือน & ประโยค	วัดพระเชตุพน	
พระมหาฉัตรบาเรือน & ประโยค	วัดพระเชตุพน	
พระมหาฉนบาเรือน & ประโยค	วัดพระเชตุพน	
พระปลัดแบน	วัดราชาธิวาส	

พระปลัดชวน	วัดอรุณ	แต่ง ๒ หน
พระปลัดนุช	วัดอรุณ	
พระปลัดบุตรี	วัดประทุมวัน	
พระปลัดนุช	วัดประทุมวัน	
พระปลัดพิน	วัดบุบผาราม	แต่ง ๕ หน
พระปลัดมัต	วัดศรีทศเทพ	
พระปลัดแก้ว	วัดปรีนาก	
พระปลัดเทียม	วัดเทพธิดา	
พระปลัดกราน	วัดเครือวัด	
พระมหาแก้ว บาเรียน ๓ ประโยค	วัดมอญนิเวศ	
พระมหาจันทร์ บาเรียน ๓ ประโยค	วัดพิไชยญาติ	แต่ง ๕ หน
พระมหาเจียม บาเรียน ๓ ประโยค	วัดสุทัศน์	
พระมหาชื่น บาเรียน ๓ ประโยค	วัดสุทัศน์	
พระมหาถาบา บาเรียน ๓ ประโยค	วัดสุทัศน์	
พระมหาวาศ บาเรียน ๓ ประโยค	วัดสุทัศน์	
พระมหาเค็ดอบ บาเรียน ๓ ประโยค	วัดอรุณ	แต่ง ๒ หน
พระมหาควน บาเรียน ๓ ประโยค	วัดอรุณ	
พระมหาชอม บาเรียน ๓ ประโยค	วัดอรุณ	
พระมหาณิน บาเรียน ๓ ประโยค	วัดจักรวรรดิ	
พระมหาอัย บาเรียน ๓ ประโยค	วัดพระเชตุพน	แต่ง ๒ หน

พระมหาเถร บาเรี่ยน ๓ ประโยค	วัดพระเชตุพน	แต่คง ๒ หน
พระมหาฉวน บาเรี่ยน ๓ ประโยค	วัดพระเชตุพน	แต่คง ๒ หน
พระมหาวัน บาเรี่ยน ๓ ประโยค	วัดพระเชตุพน	
พระมหาฉอย บาเรี่ยน ๓ ประโยค	วัดพระเชตุพน	
พระมหาหวด บาเรี่ยน ๓ ประโยค	วัดพระเชตุพน	
พระมหาหุค บาเรี่ยน ๓ ประโยค	วัดพระเชตุพน	
พระมหาทิม บาเรี่ยน ๓ ประโยค	วัดราชันดคา	
พระครูสังฆวิจารณ์	วัดอรุณ	
พระครูสังฆพิศิต	วัดพระเชตุพน	แต่คง ๒ หน
พระครูสมุห์เรียน	วัดสุทัศน์	
พระครูใบฎีกาศรี	วัดเทพรัตนทร์	
พระครูใบฎีกาหล่อ	วัดสระเกษ	
พระครูใบฎีกาบุญ	วัดบรมนิเวศ	แต่คง ๕ หน
พระสมุห์คำ	วัดพิไชยญาติ	แต่คง ๕ หน
พระสมุห์ศรี	วัดบุญศิริ	แต่คง ๓ หน
พระสมุห์อัน	วัดบุบผาราม	แต่คง ๓ หน
พระสมุห์น	วัดอรุณ	
พระสมุห์แจ่ม	วัดบุญศิริ	
พระสมุห์เฮียง	วัดบุญศิริ	แต่คง ๖ หน

พระสมุห์คัลลย	วัดราชาริวาส	
พระสมุห์ชวง	วัดพระเชตุพน	แต่คง ๒ คน
พระสมุห์จรง	วัดพระเชตุพน	
พระสมุห์แสง	วัดพระเชตุพน	
พระสมุห์เพิม	วัดพระเชตุพน	
พระสมุห์เล็ก	วัดพระเชตุพน	
พระสมุห์บัน	วัดพระเชตุพน	
พระสมุห์เมือง	วัดนรนาถ	แต่คง ๔ คน
พระใบฎีกาวงษ์	วัดบวรนิเวศ	
พระใบฎีกาพรหม	วัดประยุรวงษ์	
พระใบฎีกาด้ง	วัดราชาริวาส	แต่คง ๓ คน
พระใบฎีกาตาต	วัดบุบผาราม	แต่คง ๓ คน
พระอธิการคุ้ม	วัดก้นมาตุยาราม	แต่คง ๒ คน
พระขุนวิศาลครูณกร	วัดอรุณ	
พระหว่า	วัดอรุณ	
พระต่วน	วัดอรุณ	
พระครน	วัดอรุณ	
พระดี	วัดพิไชยญาติ	
พระจันทร์	วัดพิไชยญาติ	แต่คง ๒ คน

พระมงคล

พระไธ

พระเฮียง

พระตุ้ค

พระกตง

วัดพิไชยญาติ

วัดพิไชยญาติ

วัดบุญศิริ

วัดกันมาศุขาราม

วัดกันมาศุขาราม

เงินบำรุงใน พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

ของ หาดหลวง พระราชทาน ประจำปี

๗๐๐๐ บาท

ราย นาม ผู้ ถวาย เงิน บำรุง

หลวง นครไชยศรีดุสิต เจ้ากรม	๑๑๒	บาท
สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระนริศรานุวัดติวงศ์	๗๐	,,
นาย ทับ	๗๐	,,
ชี ปา ปาย โนบุโถส	๖๘	,,
สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงนครสวรรค์วรพินิต	๖๒	,,
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนเรศ วรฤทธิ์	๕๘	,,
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์	๕๗	,,
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระเทอดวงศ์วโรประการ	๕๖	,,
สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช	๕๕	,,
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพ	๕๒	,,
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนมรุพงษ์ศิริพัฒน์	๕๓	,,
พระเจ้าน้องยาเธอ พระองค์เจ้าสุริยงประยุพพันธ์	๔๕	,,
พระมหาเมธี บาริเยน รามัญ ๓ ประโยค เรียบ ร่าย ดัดปรุง ขาว บ้าน ดอน กระ		
เมือง อำเภอโพธาราม แขวง เมืองราชบุรี กว่า ร้อย คน		พร้อม กัน ถวาย
เงิน	รวม	๔๕ บาท
	ยกไป	๗๒๓ บาท

ยกมา	๘๒๓	บาท
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงพรหมวรานุรักษ์	๔๐	,,
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดมมคตมรพันธ์	๕๐	,,
หม่อมเจ้าจำเริญใน กรมหมื่น อลงกฎกิจปรีชา	๔๐	,,
พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมหมื่นชุมพรเขตรอุดมศักดิ์	๓๒	,,
พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นกำแพงเพชรอัครโยธิน	๓๒	,,
สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงพิษณุ โตกยประชาภัก	๗๓	,,
สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้ากรมขุนลพบุรีราเมศวร์	๓๐	,,
พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นดงหวังกรมเกรียงไกร	๓๐	,,
สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนนครราชสีมา	๒๕	,,
นายเดช บ้าน กลาง เกดดี เมือง นนทบุรี	๒๓	,,
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงอดิศรอุดมเดช	๒๐	,,
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นราชศักดิ์สโมสร	๒๐	,,
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นทิวากรวงศ์ประวดี	๒๐	,,
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงสวัสดิวัตน์วิเศษ	๒๐	,,
พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมหลวงจันทบุรีนฤนาถ	๒๐	,,
พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์	๒๐	,,
พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมหลวงปราจิณกิติบดี	๒๐	,,
องค์ ใน พระบรมมหาราชวัง	๒๐	,,
จำเริญ บุตรี พระยาโชฎีกราชเศรษฐี พัก	๒๐	,,
หวั่น	๒๐	,,

ยกไป

๓๓๔๔ บาท

ยกมา	๓๓๔๔	บาท
นายเมี่ยง กับ เป้า ภรรยา บ้าน ดอกไม้	๑๖	,,
พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้านิพัทธ์ภาณุพงศ์	๑๕	,,
หลวงอนุทูตวิธาน ไยภรรยา	๓๓	บาท ๒๕ สตางค์
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นวิจิตรวรณปรีชา	๑๒	,,
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปประพันธ์พงศ์	๑๒	,,
พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่น อนุพงศ์ จักรพรรดิ	๑๒	,,
เกษ น้าน บาง ชวาง	๑๒	,,
ขุนอนุสด้านวินิจ กระทรวงธรรมการ	๓๐	บาท ๗๕ สตางค์
พระชนกาวพิศิษฐ์ กระทรวงคลัง	๓๐	,,
จันแดง บ้าน ตีแยกมหานาค	๓๐	,,
สุ่น	๓๐	,,๐
กิมเอง บ้าน ห้วยจันโถง	๓๐	,,
นายโฮ บ้าน เมืองเพชรบุรี	๓๐	,,
พระราชาวงค์เธอ กรมหมื่นกวีพจน์สุปรีชา	๘	,,
พระนันทิ	๘	,,
อุดวงแก้ว	๘	,,
หลวงพินิจนิตินัย กระทรวงยุติธรรม	๖	,,
ยกไป	๑๕๒๕	บาท

ยกมา	๑๕๒๕	บาท
อิม	๖	,,
มองตะ	๖	,,
พระราชวงศ์เชื้อ กรมหมื่นชาญไชยบวรยศ	๕	,,
พระประติพิทธวรรณดักษณ กรมราชเลขาธุการ	๕	,,
หลวงราชวิศรพิณทั กรมพระคลังข้างที่	๕	,,
หลวงเทพรจนา กรมศิลป์การ	๕	,,
ขุนวิรุฬหวิทยาคม กระทรวงธรรมการ	๕	,,
ขุนภรรยาพระยาแพทย	๕	,,
นายวิจิตร	๕	,,
นายโชกุน	๕	,,
พระสุนน	๕	,,
มองชุยโง	๕	,,
มองอินตะ	๕	,,
อัยคิน	๕	,,
อูกวงแตง	๕	,,
อูดาม	๕	,,
อียอด	๕.	,,
พระมหาไถบาเรียน ๖ ประโยควัดอนงคาราม	๔	,,
ยกไป	๑๖๑๖	บาท

ยศพา	๑๖๑๖	บาท
หม่อมเจ้าหญิงสามจันทร์ ใน กรมขุนวิเศษวร	๔	,
พระยาอภัยนคริกามาตย์ กระทรวงวัง	๔	,
พระมหาสงคราม กระทรวงกระต๊อ	๔	,
หลวงวิจารณ์จักรกิจ กระทรวงทหารเรือ	๔	,
เจ้าน้อยเถาวัลย์	๔	,
คุณหญิงทองอยู่	๔	,
นายบี	๔	,
นายถ้วน	๔	,
นายพวง บ้านหนองเก็ก	๔	,
นายถัง	๔	,
น้อยแก้ว	๔	,
จวง	๔	,
พลอย	๔	,
เปลี่ยน	๔	,
บรรจง	๔	,
เหรียญ	๔	,
แสง	๔	,
จวง บ้านเมืองจันทร์	๔	,

ยกไป

๑๖๘๘ บาท

ยกมา	๑๖๘๘	บาท
มองของเบาะ	๔	๑,
มองชิง	๔	๑,
มองคะ	๔	๑,
มองคะ	๔	๑,
มอง คี	๔	๑,
มอง นาค	๔	๑,
มองไฟ	๔	๑,
มอง จีนิทา	๔	๑,
มอง อิก บั๊	๔	๑,
มอง อี นะ	๔	๑,
อุควง แก้ว น้อย	๔	๑,
อุเปติ	๔	๑,
อุมอก	๔	๑,
อุยี่ตวง	๔	๑,
อุไถ	๔	๑,
อุ สาม คำ	๔	๑,
อุ สาม คีบ	๔	๑,
อุ สาม น้อย	๔	๑,
ยกไป	๑๗๖๐	บาท

ยก มา	๑๗๖๐	บาท
อุใต้ใหญ่	๔	,,
อุหงษ์	๔	,,
ต่าง กอน จิง	๔	,,
ต่าง เด็ก	๔	,,
ของ ขน	๔	,,
ใจ วง	๔	,,
ยีน	๔	,,
โท จำย	๑๔	,,
ของ คำ	๔	,,
นาย ปลั่ง	๓	,, ๘๐
ท้าว นารี วรรณอนุรักษ	๓	,,
พระ อภัย สมนัด	๓	,,
คุณ หึง เป้า	๓	,,
นาย จำย	๓	,,
เจ้า จอม มารดา กลิ่น	๒	,,
หลวง สุนทร ภูษา	๒	,,
นาย เรือ ตรี อึ้ง	๒	,,
ขุนไพร สอนท์	๒	,,
หม่อม หลวง เจริญ	๒	,,
ยกไป	๑๗๖๓	บาท ๘๐

๘๐

๘๐

ยก มา	๓๘๓๓	บาท ๘๐	สตางค์
หม่อม หดอง วิน จินดา	๒	,,	
นาย เชน ^๕ มุน นาค รอง เต็นท์	๒	,,	
นาย แดง	๒	,,	
นาย นา ^๕	๒	,,	
นาย มณูไชย	๒	,,	
นาย เบ่ง	๒	,,	
นาย รน ^๕	๒	,,	
นาย กิม หดี	๒	,,	
นาย เคง ^๕	๒	,,	
นาย ไว ^๕ คี	๒	,,	
นาย ฮาโร	๒	,,	
ช้อย ^๕	๒	,,	
เตียน ^๕	๒	,,	
ทุย ^๕	๒	,,	
เฟอน ^๕	๒	,,	
พระ มุดา	๒	,,	
พระ อิน ตะกะ	๒	,,	
นาย ร้อย คำ	๒	,,	
ยก ไป	๓๘๕๗	บาท ๘๐	สตางค์

ยก มา	๑๘๕๗	บาท ๘๐ สตางค์
นาย รัศมี อุโมง	๒	,,
ของ บ้าน ตะ	๒	, ๕
ช่าง นัน ตะ	๒	,,
แกดณ นะ	๒	,,
ตั้ง ของ หมอง	๒	,,
มอง คำ	๒	,,
มอง ช่าง หนู	๒	,,
มอ้ง ชัมมะ	๒	,,
มอง นัน ตา	๒	,,
มอง ประ จง ณะ	๒	,,
มอง วิง ตะ	๒	,,
มอง ตะนะ	๒	,,
มอง โสถ	๒	,,
มอง ช่อ	๒	,,
มอง อิน ตา	๒	,,
นาย อรุณ	๑	บาท ๒๐ สตางค์
รวม	๓๘๗๕	บาท

บำรุงคนละ ๑ บาท

หลวงเทพยนต์

หลวงพินิจ

หลวงศรีเทพ

หลวงสุวรรณราชา

หลวงอรรถกิจ

ขุนพรหมธนาพร

ขุนรัตนธัมมดี

ขุนศรีธรา

ขุนสุนทรสุคนธ์

นายเรือโททองคำ

นายร้อยตรีจำนง

รองอำมาตย์ตรี นิตดาบุรณศิริ

นายดาบประสงค์

จำนายสืบชม

พันจ่าตรีเพ็ญ

หมื่นอนัน

หม่อมหลวงแดง

พระนมพิศ

พระเทววงษ์วโรประการเจ้ากรม

หลวงเทพเด่น

หลวงรัตนาศน์

หลวงสุนทร

หลวงแสงสิทธิการ

ขุนประคิษฐชนรการ

ขุนพิศาล

ขุนวิจิตรัตรา

ขุนสุธาพิทักษ์

นายเรือโทเฮย

นายเรือโทหมื่น

นายเรือตรีกมล

ตำรวจนายเรือดี

นายดาบภพ

พันจ่าตรีรุ่ง

ว่าที่จำนายสืบใจ

หมื่นปรีชา

คุณเอบ

จ่าคัง

พระครู ญาณ ดังการ

พระ พัน	พระ เฮ่ง	พระ โพร	พระ พรหมินท
พระ ชะนะ นันตะ	พระ สิริวิชัย	พระ สัตถะ วัฒน	พระ อุระ มาตา
นาย กัก	นาย เกง	นาย เกษ	นาย เกษ (อีก คนหนึ่ง)
นาย เกียะ	นาย เขียน	นาย จร	นาย จันทร
นาย จัน	นาย จิว	นาย จัน ถัน	นาย จุ่น
นาย จัย	นาย เจริญ	นาย จำปี	นาย ฉาก
นาย ฉาก (อีก)	นาย ฉาก (อีก)	นาย ฉาก (อีก)	นาย ฉาก
นาย ฉั่ง	นาย ช่วง	นาย ชาญ	นาย ชื่น
นาย ชื่น (อีก)	นาย เชัย	นาย เชัย (อีก)	นาย เชัย (อีก)
นาย แซ่ม	นาย ค่วง	นาย แดง	นาย ค่วน
นาย ค่วน (อีก)	นาย เต้า	นาย ทองคำ	นาย เท้า คริ่ง
นาย เทียน	นาย เทียน (อีก)	นาย เทียน (อีก)	นาย นวด
นาย นาค	นาย นิค	นาย บ้วน เสง	นาย บุญ
นาย บุญ ถึง	นาย บุญ ท่า	นาย บุตร	นาย บุญ เข้า
นาย ประชาว ผั่ง	นาย ปาน	นาย ปุ่น	นาย ปู่เต
นาย เปื้อง	นาย เปื้อ	นาย ไ้	นาย เปื้อ
นาย ผิว	นาย ผูก	นาย พรหม	นาย เฟ้ง
นาย แพ	นาย โพ	นาย พง	นาย เพียน

นาย พ ^๕ น	นาย ม ^๕ ติ	นาย มอญ	นาย เมฆ
นาย เ ^๕ ็น	นาย ถ ^๕	นาย เต ^๕ ก	นาย เต ^๕ ยม
นาย วอน	นาย ว ^๕ ง	นาย เว ^๕ ยน	นาย ด้ ^๕ ชาก
นาย ด้ ^๕ งษ์	นาย ด้ ^๕ าย	นาย ด้ ^๕ ิน	นาย ด้ ^๕ ุก
นาย ด้ ^๕ ุก (อิก)	นาย ด้ ^๕ ุ่น	นาย เ ^๕ ง	นาย หด ^๕ ่อ
นาย ห ^๕ ว	นาย ห ^๕ ่อ	นาย เ ^๕ ดั่ง	นาย ไ ^๕ หญ่
นาย ด้ ^๕ วอ	นาย ด้ ^๕ ดอ	นาย ด้ ^๕ อง	นาย ด้ ^๕ อน
นาย ด้ ^๕ อน (อิก)	นาย ด้ ^๕ ิม	นาย ด้ ^๕ วด	นาย ด้ ^๕ วด (อิก)

นาย ด้^๕วด (อิก)

กระ ^๕ จาด	ก ^๕ อน	การ ^๕ ญ	ก ^๕ ิม
ก ^๕ ิม (อิก คน หนึ่ง)	ก ^๕ ิม ช ^๕ วน	ก ^๕ ิม เน ^๕ ย	ก ^๕ ิม เ ^๕ ด ^๕ ย
ก ^๕ ิม	เก ^๕ ด ^๕ ยง	เก ^๕ ้า	เก ^๕ ิด
ข ^๕ ัน	ข ^๕ าว	ข ^๕ ำ	ข ^๕ ำ (อิก)
ข ^๕ ำ (อิก)	ข ^๕ ะ	ข ^๕ ะน	ข ^๕ ะย
คว ^๕ ำ	ค ^๕ ด ^๕ าย	ค ^๕ ำ	ค ^๕ ด ^๕ อ
จ ^๕ ้อ	จ ^๕ ว	จ ^๕ ็ก	จ ^๕ ็ก (อิก)
จ ^๕ น	จ ^๕ ร ^๕ ด	จ ^๕ ้อย	จ ^๕ ัน ^๕ ท ^๕ ร
จ ^๕ ัน ^๕ ท ^๕ ร (อิก)	จ ^๕ ัน ^๕ ท ^๕ ร ด้ ^๕ ม	จ ^๕ าค	จ ^๕ ำ ^๕ นี้
จ ^๕ ัน	จ ^๕ ัน (อิก)	จ ^๕ ู	จ ^๕ ำ ^๕ ม

แจ่ม (อีก)	เจียน	แจ๋ยม	เจิม เจวิญ
เจติม	เจติม (อีก)	จม	จม (อีก)
จ้อย	จ้อย (อีก)	จิค	จั้น
จั้น (อีก)	จั้น (อีก)	จวบ	จุ่ม
เจย	แจ่ม	แจ่ม (อีก)	เจิญ
เจือ	ด้	แดง	คาน
เต็บ	ถม ยา	ทวัพย์	ทอง คำ
ทอง คี	ทอง พน	ทอง อยู่	ทอง อยู่ (อีก)
ทับ ทิม	ทับ ทิม (อีก)	ทิพย์	ทิพย์ (อีก)
ทิม	ทิม (อีก)	ทิม (อีก)	ทิม (อีก)
เทศ	เทียบ	นม	นม
น้อย	น้อย (อีก)	น้ำ เงิน	นัม
นุค	โหนด	เนื่อง	บัว
บัว เขียว	บัว คำ	บัว เพชร	บุญ รอด
บุญ รอด (อีก)	ประทุม	ประยูร	ปริก
ปลั่ง	ปลัก	ปลัก (อีก)	ปลัก (อีก)
ป่วน	ปุ่น	ปาน	ปาน (อีก)
ปาน (อีก)	มุ่น	ม้วย	ม้วย (อีก)
แปลก	แปลก (อีก)	แปลก (อีก)	โป้
เปลือ	ผ่อง	ผัน	ผาด

ผิว	ผิ๋ง	เผื่อ	เผื่อ
ไผ	พรุ	พลบ	พลอย
พลอย (อีก)	พ่วง	พ่วง (อีก)	พัน
พื๋ว	พุก	แพ	เพ็ญ
เพิ่ม (อีก)	เพ็ง	พุง	มณี
มอญ	ม้วน	มูข	มั้น
มั้น (อีก)	มั้น (อีก)	เม้า	เมียน
ยม	ยม (อีก)	เย็น	เย็น (อีก)
เย็น (อีก)	ไย	เยฮน	ด้น
ด้น (อีก)	ดำภา	ดำไย	ดุกอิน
เด็ก	เด็ก (อีก)	เด็ก (อีก)	เด็ก (อีก)
เด็ก (อีก)	เด็ก (อีก)	ไต้	โตด
เดฮน	วงศ์	ว่าง	ศรี
ศิลา	สงวน	สงวน (อีก)	สังค
สมบุญ	สมบุญ (อีก)	สว้อย	สวาคิ
สอน	สอาด	ส่าย	ส่าย (อีก)
ส่าย (อีก)	สิน	สิน (อีก)	สิริ
สุก	สุก (อีก)	สุก (อีก)	สุก (อีก)
สุกใจ	เสี้ยน	เส	โสน
หงวน	หุ่ม	หุ่ม (อีก)	หดย

หุ่ย (อีก)	หุ่ย	หุ่ย (อีก)	เหม
เหวียน	เหวียน (อีก)	แหวน	ใหญ่
โหมค	อรุณ	อิน	อิน (อีก)
อิม	อิน (อีก)	เอม	เอียง

เฮียะ

ฤกษ์

จัน กิม	จัน เกี้ยว	จัน จัน	จัน จัน
จัน เจ้อ	จัน แดง	จัน ถ้าม สุน	จัน ไ้อ์
มอง กถึง เต้าะ	มอง กั้น มา	มอง กู	มอง กูญ
มอง โกติ เจะะ	มอง คำ มั้น	มอง คำ เมก	มอง แค
มอง แค (อีก)	มอง ไร่	มอง จอ ง เก	มอง จอ ง ฉาบ
มอง จัน คี	มอง จัน จีะ	มอง แสง	มอง ชัง จุน
มอง ชุย เซา	มอง ชุก ถึง นะ	มอง คู อึง ตะ	มอง ตะ
มอง ทุน	มอง ทุน ชิน	มอง นัน ตา	มอง นัน ตา (อีก)
มอง นัน ทา	มอง มา จ้อ	มอง มั้น	มอง มั้น ตี
มอง มั้น ยอง	มอง มั้น ตี	มอง มั้น ยา	มอง มั้น ยา
มอง พระ กาน น้อย	มอง ยะ ชะ	มอง ถัน ตะ	มอง ถัน ตะ (อีก)
มอง ถัน	มอง ถี	มอง ถิ่น ตะ	มอง ถิ่น ทา
มอง วะ ถึง ตะ	มอง วะ วะ	มอง ด้ ถัง เรง	มอง ด้ วั
กู โฟ ทัน	โกยะ คี	คำ คัน	คำ มด
คำ มี	คำ วง	จอ ง คี	จอ ง ะ ถึง ตะ

ทอง แซ่	จาวังตะ	จำ ค้า	แซ่ง
ซิว	ซุ่ย วัน	ซุ่ย ยก	ตานไม้ คัด
ตัน	ตุ	น้อย ตาม	นันทา
นาง คำ	นาง มุ่ง	นา เมียด	นายโกถิ่นซามี่
นาย ชาติ กระรา	นาย สุปรมณี	นายโฮม	บุญนะ
ปุมมา เต็ก	ปุมมาใหญ่	ผี	มาชินเซ
มา เย	มารังตะ	เมตจา	เมื่อยะ
ยะนะ	เยซิง	เถง ตะ	วิทยา
วิกักโก๊ โป้	ตะมู	ทอง	หนาน ดอง แก้ว
หนาน นวด	หลวง	ไห	อาจารย์ ทิน คำ
อิงตะ	อินตะบัน	อินหง	อุ เย

รวม ๔๖๕ คน เงิน ๔๖๕ บาท

บาญชี สดับปกรณ์ พระบรมอัฐิ แด่พระบรมชนก

วัด พระศรีรัตนศาสดาราม

พระพุทธรักษา

๒๔๕๖

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกย์

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาไลย

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

รวม ๘ พระองค์

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

สมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี

สมเด็จพระศรีสุทิวาเยนทราบรมราชินี

สมเด็จพระเทพรัตนทราบรมราชินี

สมเด็จพระบรมราชชนนี พระพันปีหลวง

กับทูตกระหม่อม ๔ พระองค์

เงิน ๑๒๕ บาท

สมเด็จพระมาตุจฉาเจ้า พระบรมราชเทวี รวม

ทูตกระหม่อม ๒ พระองค์

พระองค์เจ้า เยาวภาพงษ์สนิท พระองค์เจ้า รังสิริประยุศักดิ์ พระองค์เจ้า

ประภาพรณพิไลย พระองค์เจ้า วาปีนุษากร เงิน ๑๒๕ บาท

พระนางเจ้าสุวัทนา มยุรี พระราชเทวี

กับทูตกระหม่อม ๒ พระองค์

เงิน ๗๕ บาท

พระอักษายาเธอ พระองค์เจ้าถ้ายต์ถิภรมย์

กับเจ้าฟ้า ๓ พระองค์

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์แม่จันเขียน

เงิน ๓ ตำลึง ๒ สตึง

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ	กรมหลวงธมมรัตพิริยธู	เงิน ๓ ตำดั่ง ๒ ตั่ง
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ	พระองค์เจ้าประภาศร	เงิน ๓ ตำดั่ง ๒ ตั่ง
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ	พระองค์เจ้าศรีนาคสวัสดิ์	เงิน ๓ ตำดั่ง ๒ ตั่ง
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ	พระองค์เจ้ากนกวรรณเดชา	เงิน ๓ ตำดั่ง ๒ ตั่ง
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ	พระองค์เจ้าอรุณคดี	เงิน ๓ ตำดั่ง ๒ ตั่ง
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ	พระองค์เจ้าฉนวนรัตนัญญา	เงิน ๓ ตำดั่ง ๒ ตั่ง
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ	พระองค์เจ้านารีรัตนา	เงิน ๓ ตำดั่ง ๒ ตั่ง
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ	พระองค์เจ้าทรงคราญอุคคิต	เงิน ๓ ตำดั่ง ๒ ตั่ง
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ	พระองค์เจ้ากาญจนากร	เงิน ๓ ตำดั่ง ๒ ตั่ง
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ	พระองค์เจ้าสมุทัยนิพนธ์	เงิน ๓ ตำดั่ง ๒ ตั่ง
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ	พระองค์เจ้าไชยโรตง	เงิน ๓ ตำดั่ง ๒ ตั่ง
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ	พระองค์เจ้าเทพประภา	เงิน ๓ ตำดั่ง ๒ ตั่ง
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ	พระองค์เจ้าประดิษฐ์ธำมณี	เงิน ๓ ตำดั่ง ๒ ตั่ง
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ	พระองค์เจ้าพวงสร้อยดอกลี	เงิน ๓ ตำดั่ง ๒ ตั่ง
พระเจ้าฟ้างรอง	พระองค์เจ้าผ่อง	เงิน ๓ ตำดั่ง ๒ ตั่ง
พระเจ้าฟ้างรอง	พระองค์เจ้าวรลักษณาวดี	เงิน ๓ ตำดั่ง ๒ ตั่ง
พระเจ้าฟ้างรอง	พระองค์เจ้าสุวรินทรราชกุมารี	เงิน ๓ ตำดั่ง ๒ ตั่ง
พระเจ้าฟ้างรอง	พระองค์เจ้าอรพินธเพ็ญภาค	เงิน ๓ ตำดั่ง ๒ ตั่ง
พระเจ้าฟ้างรอง	พระองค์เจ้าสุภักดิ์วิไลยพรรณ	เงิน ๓ ตำดั่ง ๒ ตั่ง
พระเจ้าฟ้างรอง	พระองค์เจ้าภักทราวุธ	เงิน ๓ ตำดั่ง ๒ ตั่ง

พระเจ้าฟ้างเขอ	พระองค์เจ้าเจริญศรีขมมา	เงิน ๓	ค่าถึง ๒	ถึง
พระเจ้าฟ้างเขอ	พระองค์เจ้าประเวศวรธมย์	เงิน ๓	ค่าถึง ๒	ถึง
พระเจ้าน้องนางเธอ	พระองค์เจ้าศศิพงศประไพ	เงิน ๓	ค่าถึง ๒	ถึง
พระเจ้าน้องนางเธอ	พระองค์เจ้าพิสมัยพินิตดิษฐ์	เงิน ๓	ค่าถึง ๒	ถึง
พระเจ้าน้องนางเธอ	พระองค์เจ้าอรประพันธ์ไพ	เงิน ๓	ค่าถึง ๒	ถึง
พระเจ้าน้องนางเธอ	พระองค์เจ้าอาทริทพินิกา	เงิน ๓	ค่าถึง ๒	ถึง
พระเจ้าน้องนางเธอ	พระองค์เจ้าอัมรินทร์ปชา	เงิน ๓	ค่าถึง ๒	ถึง
พระเจ้าน้องนางเธอ	พระองค์เจ้าอดิไศยสุริยาภา	เงิน ๓	ค่าถึง ๒	ถึง
พระเจ้าน้องนางเธอ	พระองค์ทิพยาดังการ	เงิน ๓	ค่าถึง ๒	ถึง
พระเจ้าน้องนางเธอ	พระองค์เจ้าสุจิตราภรณ์	เงิน ๓	ค่าถึง ๒	ถึง
พระเจ้าน้องนางเธอ	พระองค์เจ้าเหมวดี	เงิน ๓	ค่าถึง ๒	ถึง
พระเจ้าฟ้างเขอ	กรมหลวงจันทบุรีนฤนาถ	เงิน ๓	ค่าถึง ๒	ถึง
พระเจ้าฟ้างเขอ	กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์	เงิน ๓	ค่าถึง ๒	ถึง
พระเจ้าฟ้างเขอ	กรมหลวงปราจิณกิติบดี	เงิน ๓	ค่าถึง ๒	ถึง
พระเจ้าฟ้างเขอ	กรมหลวงนครไชยศรีสุรเดช	เงิน ๓	ค่าถึง ๒	ถึง
พระเจ้าฟ้างเขอ	กรมหมื่นชุมพรเขตรอุดมศักดิ์	เงิน ๓	ค่าถึง ๒	ถึง
พระเจ้าน้องยาเธอ	กรมหมื่นกำแพงเพชรอัครโยธิน	เงิน ๓	ค่าถึง ๒	ถึง
พระเจ้าน้องยาเธอ	กรมหมื่นสิงหวิกรมเกรียงไกร	เงิน ๓	ค่าถึง ๒	ถึง
พระเจ้าน้องยาเธอ	พระองค์เจ้าสุริยประยุรพันธ์	เงิน ๓	ค่าถึง ๒	ถึง

พระสัมพันธวงศ์เธอ พระองค์เจ้าพรรณราย	เงิน ๓ ตำลึง ๒ สตึง
หม่อมเจ้า ประสงค์ ด้รวพี	เงิน ๓ บาท ๒ สตึง
หม่อมเจ้า ดำจันทร	เงิน ๒ บาท ๒ สตึง
หม่อมเจ้า นวลจันทร	เงิน ๓ บาท
หม่อมเจ้า อ่าง	เงิน ๒ บาท
หม่อมเจ้า ดาววรรณ	เงิน ๔ บาท
หม่อมเจ้า คอย	เงิน ๔ บาท
หม่อมเจ้า เพญจันทร	เงิน ๔ บาท
หม่อมเจ้า ประทุม แหม	เงิน ๔ บาท
ท้าว วรจันทร	เงิน ๘ บาท
ท้าว ทรง ถิ่นดาต	เงิน ๖ บาท
ท้าว สมน ศักดิ์	เงิน ๖ บาท
ท้าว ไสภานิเวศ	เงิน ๔ บาท
ท้าว ศรี ด้จจา	เงิน ๔ บาท
ท้าว อินทร สุริยา	เงิน ๔ บาท
ท้าว สุภักดีการ ภักดี	เงิน ๔ บาท
ท้าว ราชกิจ วรพัฒน์	เงิน ๔ บาท
ท้าว วุฒิดาพิจาริณ	เงิน ๖ บาท
ท้าว ภักดีท้าว นุรักษ์	เงิน ๔ บาท

ท้าว นารี วรรณานุรักษ์	เงิน ๕ บาท
ท้าวพิทักษ์ อนงค์นิกร	เงิน ๔ บาท
เถ้า แก่ สมนบุญ	เงิน ๓ บาท
เถ้า แก่ ทองดี	เงิน ๓ บาท
เถ้า แก่ กัดัน	เงิน ๓ บาท
เถ้า แก่ สวัสดิ์	เงิน ๓ บาท
เถ้า แก่ เด็ก	เงิน ๒ บาท
เถ้า แก่ เขื่อน	เงิน ๓ บาท
ถนอม พนักงาน นมัสการ	เงิน ๓ บาท
ถัดม พนักงาน หอ พระ	เงิน ๓ บาท
เกษ พนักงาน นมัสการ	เงิน ๓ บาท
เถ้า แก่ ชุ่ม	เงิน ๓ บาท
เจ้าจอม มารดา เทียง	เงิน ๘ บาท
เจ้าจอม มารดา เกด	เงิน ๕ บาท
เจ้าจอม มารดา ชุ่ม	เงิน ๖ บาท
เจ้าจอม มารดา กัดัน	เงิน ๔ บาท
เจ้าจอม มารดา สวัสดิ์	เงิน ๔ บาท
เจ้าจอม มารดา เขื่อน	เงิน ๔ บาท

เจ้าจอมมารดา มาโดย	เงิน ๔ บาท
เจ้าจอมมารดา หุ่น	เงิน ๔ บาท
เจ้าจอมมารดา แต่ง	เงิน ๔ บาท
เจ้าจอมมารดา ห่วง	เงิน ๘ บาท
เจ้าจอมมารดา เขม	เงิน ๔ บาท
เจ้าจอมมารดา คัดบี้	เงิน ๘ บาท
เจ้าจอมมารดา วาด	เงิน ๘ บาท
เจ้าจอมมารดา มรกฏ	เงิน ๘ บาท
เจ้าจอมมารดา แด	เงิน ๘ บาท
เจ้าจอมมารดา เวียน	เงิน ๘ บาท
เจ้าจอมมารดา ช้อน	เงิน ๘ บาท
เจ้าจอมมารดา เตือน	เงิน ๘ บาท

รวมเงิน ๑๑๓๘ บาท ๕๐ สตางค์

จำหน่ายซื้อสิ่งของคือ

ร่มคันขาว ๒๐๐ คัน	เงิน ๑๘๕ บาท
ผ้าเช็ดหน้า ๒๐๐ ผืน	เงิน ๑๘ บาท ๘๘ สตางค์
ไม้ขีดไฟ ๒๐๐ ห่อ	เงิน ๑๐ บาท

ใบชา ๒๐๐ ห่อ	เงิน ๔๒ บาท
บุหรี ๒๐๐ ห่อ	เงิน ๒๐๐ บาท
ชั้น อาตุ่มเนียม ๒๐๐ ชั้น	เงิน ๖๐ บาท
ยาอุไทยเถียงพระ ๕ รวด	เงิน ๕ บาท
น้ำแข็ง ๒๐๐ ปอน	เงิน ๖ บาท
น้ำตาลโตนดกรั่ม	เงิน ๓ บาท

จำหน่าย^{ขึ้น}ของ^{ขึ้น}เงิน ๓๓๘ บาท ๘๘ สตางค์

ยัง คงเหลือเงิน ๘๐๓ บาท ๖๒ สตางค์

พระภิกษุ สามเณร ถวาย ของ เข้า พรรษา

วัดบวรนิเวศ

สมเด็จพระมหาสมณะ

พระมหานายก

พระจุตุนายก

หม่อมเจ้า พระธมมบริบูรณ์ ศักดิ์

ในกรมหลวงพรหมวรานุรักษ์

หม่อมเจ้า พระเจริญสุขโสภากัย

ในกรมหลวงพรหมวรานุรักษ์

หม่อมเจ้า พระดำรงดำรง

ในกรมพระเทวะวงศ์วโรปการ

หม่อมเจ้า พระมรุพรพันธ์

ในกรมพระเทวะวงศ์วโรปการ

หม่อมเจ้า พระนิตยากร

ในกรมหมื่นนราธิปประพันธ์พงศ์

พระครู ปริตโกศล

พระครูวินัยธร ดำเนิน

พระครู อเนกสำวัน

พระครู อนันตคุณาภ

พระมหา สวัสดิ์ บาเรียน ๔ ประโยค

พระมหา ชื่น บาเรียน ๓ ประโยค

พระมหา เขียน บาเรียน ๓ ประโยค

พระมหา เมธ บาเรียน ๓ ประโยค

พระมหา สัมมิต บาเรียน ๓ ประโยค

พระครูธมฺหิ์ เกตฺตฺน

พระครูใบฎีกา แจ้ง

พระจมนสุรพตพัทธก

พระหลวงนิตฺธิรภาณ

พระหลวงอนนุพัชร์คิษยานุสาธน์

พระหลวงราชบำเรอ

พระนายรองพินิจราชการ

พระเถรวิม พระผั่น พระเจิม พระสงวน

พระช่อ พระสงวน พระสุวรรณ พระมนต์

พระหมอง พระทองคำ พระเงิน พระสวัถ์

พระจ่าง พระพัน พระสิทธิ พระวาศ

พระเขโม

ตามเนรกมตนาเวียน ๓ ประโยค

ตามเนรสังข์ทอง

วัดราชบพิธ

พระวรวงค์เชอ กรมหมื่นชินวรสิริวัฒน์

พระอมรโมถ

พระวินัยมุนี

พระครูธรรมการ

พระมหาเปตอง นาเวียน ๖ ประโยค

พระครูวินัยธร นิต

พระครูอมรธรรมนาท

พระมหา ไชติ บาเรียน ๔ ประโยค

พระครูสังฆวิธาน

พระครูสมุห์ นม

พระพระยาดีหราสาธุกิจ ไกร

พระวิชัย เทนาค

พระพร พระเกิด พระโต๊ะ พระสาญ

พระสีห์ พระเพ็ชร พระเพ็ชร อักษรค์ หนึ่ง พระทอง

พระชัย พระสนิท

วัดมหาธาตุ

สมเด็จพระวันรัต

พระราชสุธี

พระบุญญาภิสารทเถร

พระครูปลัด นาม

พระมหาชัย บาเรียน ๖ ประโยค

พระมหาช่วย บาเรียน ๕ ประโยค

พระมหาเม่น บาเรียน ๕ ประโยค

พระมหาบุญมี บาเรียน ๕ ประโยค

พระมหาเถียบ บาเรียน ๕ ประโยค

313

294.31218

๕ 451

๗.3

๔๘

พระมหาชัย บาเรียน ๔ ประโยค

พระมหาสุย์ บาเรียน ๔ ประโยค

พระมหาเจิม บาเรียน ๔ ประโยค

พระมหาอัม บาเรียน ๓ ประโยค

พระมหาคำ บาเรียน ๓ ประโยค

พระมหาวาด บาเรียน ๓ ประโยค

พระมหาเหมือน บาเรียน ๓ ประโยค

พระมหาปลัม บาเรียน ๓ ประโยค

พระผด พระยิ้ม

สามเณร ๓ บาเรียน ๔ ประโยค

สามเณร เจริญ

วัดโสมนัสวิหาร

สมเด็จพระมหาธีรวงศ์

พระครูปลัดสัมพิพัฒน์ วิทยาจารย์

พระค้อย พระกัน พระเจียม

วัดเบญจมบพิตร

พระธรรมวโรดม

พระราชนิเวศน์

พระนิกรมุนี

พระมหาปลก มาเวียน ๘ ประโยค
 พระมหาเมี้ยน มาเวียน ๕ ประโยค
 พระมหาหอด มาเวียน ๕ ประโยค
 พระมหาเหวียน มาเวียน ๕ ประโยค
 พระครูศัพทวินิต
 พระมหาศรี มาเวียน ๓ ประโยค
 พระมหาเด็ก มาเวียน ๓ ประโยค
 พระยี่หวา

วัดสุทัศน์

พระพรหมมุนี
 พระศรีสมโพธิ
 พระครูปลัด สุนทรพรหมจริยคุณ
 พระครูวินัยธร เด็ก
 พระมหาศรี มาเวียน ๕ ประโยค
 พระปลัด จว
 พระมหาชัย มาเวียน ๓ ประโยค
 พระมหาเพี้ยน มาเวียน ๓ ประโยค
 พระสมุห์ ฉน
 พระเจริญ พระประนันท พระทิศ

วัดจักรวรรดิ

พระพุฒาจารย์ เมื่อเป็นพระมณฑกทิพย์

พระธรรมวิหารีเถร

พระครูปลัดมณฑกวัฒน

พระครูวิหารกิจจานุการ

พระครูมณฑกวิจิตร

พระครูสุนทรศีลาจาร

พระครูสุนทร อิกองค์หนึ่ง

พระมหาคอน บาเรียน ๕ ประโยก

พระหลวงวิเศษสมบัติ

พระพยอม

วัดพระเชตุพน

พระธรรมเจดีย์

พระสงฆ์บิณฑิวงศ์

พระญาณโพธิ

พระอุตรคณารักษ์

พระครูสมุทรคณิศร สัทธการ

พระครูวินัยธร ยิ้ม

พระมหาหวดบาเรียน ๓ ประโยก

พระ พระ ยาพิบูลย์ สังคราม

วัด มงกุฏ กษัตริย์

พระ ธรรม ปาโมกข์

พระ อริยมุนี

พระ ครู สถิต ธรรมสถโมธาน

พระ มหา สุข มาเรียน ๓ ประโยค

พระ เพื่อน พระ ถพ พระ เทวัญ

สามเณร รอด สามเณร จิต สามเณร กิจ

วัด เทพ สิริรินทร์

พระ ธรรมไตรโลกาจารย์

พระ อมราภิกษิต

พระ ครู โสภณ อาวาสวัด

พระ มหาศรี มาเรียน ๖ ประโยค

พระ มหา เริ่ม มาเรียน ๔ ประโยค

พระ หดอง อนุชิต พิทักษ์

พระ ชุน ปริวัตร วรวิจิตร

พระ ชุน ประพัช ายาการ

พระ นาค มหาด เด็ก

พระ เมือง มหาด เด็ก

พระวงศ์ พระนพ พระบุญมา พระอุ่น
 พระแต้ม พระจันทร์ พระคงฉิน พระทิว
 พระอิง พระปิ่น พระจำเนียร พระเวียร
 วัต บรม นีวาต

พระราช กวี
 พระครูโยภาส ธรรมภาณ
 พระครู ปถัก เงิน
 พระมหาดี บาเรี่ยน ๔ ประโยค
 พระมหาไชย บาเรี่ยน ๓ ประโยค
 พระมหาพรหม บาเรี่ยน ๓ ประโยค
 พระครู หมู
 พระครู เต่า
 พระครูใบ ฐีกา สมบุญ
 พระปู่ ๒ ประโยค
 พระเปื้อง พระคุณ พระเชย พระปลัด
 พระไถ พระเค็ม พระไกร พระชำ
 พระถ้อม พระวอด พระถ่มร พระศุข
 พระขาว พระผด พระศรี พระทอง
 สามเณร ชิด สามเณร ทองคำ สามเณร หิน

ตามเนร คำ ตามเนรเทียม

วัด พระยา ยง

ตามเนร สุมิน ตามเนร เขียน ตามเนร เจริญ

วัด อิน ทา ราม

พระ ทักษิณคณิศร

วัด ประยูรวงศ์

พระ ปรียดี บัณฑิต

พระ มหาถม บาเรียน ๔ ประโยค

พระ ใบฎีกา พรหม

พระ ชุน อมพันธ์

พระ เอี่ยม พระ สิงโต

วัด ราชธานีวาส

พระ อริย กวี

พระ ธรรมวิโรจน์

พระ ครู ศักดิ์สุนทร

พระ ปลัด แบน

พระ มหาผิวนบวเรียน ๓ ประโยค

พระ สุ่มหิ คัด้อย

พระ หลวง บริหาร

พระวิจิตร พระจันทร์ พระอินทร์ พระนวม

สามเณร หุ่น สามเณร แพะ

วัดสระเกษ

พระนิมิตโกศล

พระธรรมธาดาจารย์

พระมหาทอง บาเรี่ยน ๓ ประโยค

วัดรัชฎาธิฐฐาน

พระฉนิยกิจ กาวีเถร

วัดหงส์

พระรัตนมุนี เมื่อเป็น บาเรี่ยน

วัดมหารณพาราม

พระวิสุทธโชภณ

พระมหาพรหม บาเรี่ยน ๔ ประโยค

พระปลัดชั้น

พระมหาธำมรงค์ บาเรี่ยน ๓ ประโยค

พระครูสังฆวิจิตร

วัดอรุณ

พระธำมรงค์ สังวร

พระปัญญาคัมภีร์เถร เมื่อเป็น พระครูภาวนาภิรม

พระธรรมดมาจาร เมื่อ เป็น พระครู ปลัด

พระครู ประดิษฐ์ พุทธรักษา

พระครู วิมลธรรม แก้ว

พระมหาตบ มาเรือน ๔ ประโยค

พระ ปลัด ขอน มาเรือน ๓ ประโยค

พระ ครู ตั้งฆวิจารณ์

พระ ชุน วิศาล ครุฑนคร

พระ หว่า

พระ ค่วน พระ ค่วน อีก องค์ หนึ่ง พระ ถุ่น พระ สันท

พระ เจริญ พระ เมียม พระ พูน พระ ถัด

วัด ตุสิตาราม

พระญาณ สมโพธิ์ แต่ ครั้ง ไปน มาเรือน

พระ ปลัด ขำ

วัด บุปผาราม

พระ วิเชียร มณี

พระ ปลัด พน

พระ สมุห์ อ้น

พระใบฎีกา ตาค

วัด ราช นัตตา

พระ ประสิทธิสุตคุณ

วัด สัง เวศ

พระ วิน ยานุกถ เถร

พระ สมนุห์ เฌอย

วัด เครือ วัด

พระ ธรรมฐิติญาณ

พระ ปลัด กราน

พระ เขียว วินัย ธรรม

วัด สัม พันธวงษ์

พระ พินิจ วินัย

พระ ไบฐิกา ศรี

พระ ชน บริบูรณ์

พระ พุฒ พระ อาจ

พระ ยง พระ วน

พระ ปลัด พระ ทัด

พระ อ่อง พระ เฌอน

วัด พิไชย ญาติ

พระ เขมา ภิมุขธรรม

พระปลัด เจียน

พระมหาจันทร ภาวียน ๓ ประโยค

พระสมุห์ คำ

พระวันดี พระไธ้ พระคึก

พระเผื่อน พระชีวิต พระกระแด่

วัด บุญศิริ

พระเนกขัม มุนี

พระปลัด ศถา

พระใบฎีกา เข้ม

พระเคิม พระสอน

พระนิตย พระทั้ง พระแดง

วัด ปรีนา ยก

พระวิสุทธิ นายก

วัด ไม้ดี โดกย

พระสนิท วัฒนคุณ

วัด จันทา ราม

พระสุธรรม ธีรคุณ

วัด ตรี ทศเทพ

พระ สังฆกิจ คุณ

พระ สมุห์ แห่ง

พระใบฎีกา บัด

พระ หลง พระ จรัส พระ หอม

วัด ทอง ธรรมาศ

พระ วิสุทธิ สมาจาร ครั้ง ยัง เป็น พระครู

พระ มหาจรรยา มา เวียน ๔ ประโยค

วัด เทวราช กุญชร

พระ สรภาณ กวี เมื่อ ยัง ไม่ ลาสิกขาบท

วัด ยาน นาวว

พระครู พรหม จริยาจารย์

วัด ราช คฤห์

พระครู ตำรุธรรม คุณา ทาน

วัด นวนารถ

พระครู พันธิ์ศีลาจาร

พระ สมุห์ เมือง

พระพุฒ พระธ

สามเณร เชื้อ สามเณร เรือง สามเณร ช้อน

วัดชีโนรส

พระครู ดำ ธรรมจารย์

พระ ด้ง พระ ชม

วัด นาคกลาง

พระครู ฒณ ญาณจารย์

พระ มหา ขำ มาเรียน ๓ ประโยค

วัด ศรีสุตาราม

พระครู ธรรมวิจารณ์

วัดราชสิทธิ

พระครู สังวร ธรรมวิจิตร

พระครู วินัยธร นิต

พระ ปดัด ฌวน

วัด 1 พิตร ภูมิข

พระ มหา ศรี มาเรียน ๘ ประโยค

วัด วินัยขำนาญ

พระครู ภาวนาพิริยคุณ ครั้ง เปน พระ อธิการ

วัด ห้วยลำไผ่

พระครู ญาณ มณี

วัด รังษี

พระมหา จำ บาเรียน ๖ ประโยค

วัด อินงคาราม

พระมหา คง บาเรียน ๖ ประโยค

พระมหา โต บาเรียน ๖ ประโยค

พระมหา แจ่ม บาเรียน ๔ ประโยค

พระ ถ้วน พระ ชิน

วัด สุวรรณาราม

พระมหา เป้า บาเรียน ๕ ประโยค

พระ เทียน

วัด กลาง เมือง นคร เขื่อน ชนชัย

พระมหา ก้อน บาเรียน ๓ ประโยค

วัด ประทุมวัน

พระ ปลัด บุตรี

พระ ปลัด ญะ

พระ เหม่ พระ ปาน พระ เป็^๕ตอง พระ ต่วน

พระ ขาว พระ กรุ^๓ด พระ รอด พระ ถิ่น

พระ ฤ^๔ทธิ พระ เค็^๕ถน

สาม เณร บาง สาม เณร ต่ง สาม เณร คำ

วัด สัม เถ^๕ตยง

พระ เข้ม พระ เลี่ยม

สาม เณร หนุ^๓

วัด น้อย ทอง อยุ^๖

พระ มา

ถวาย มฤตก

หุ่น หึง ม่ายบ้าน อยู่สามเพ็ง สามช้อ คิชย์ ขึ้นชีวิตนานแล้ว
เมื่อสามช้อยมีชีวิตอยู่ ได้พร้อมใจกันซื้อที่ดินริมตลิ่งอาน้ำแก้ง ตำบล
จักรวัดอำเภอสามเพ็ง กรุงเทพฯ ไร่หนึ่ง แล้วสร้างตึกเป็นบ้าน
อยู่ต่อมา จนถึง พ.ศ. ๒๔๕๔ หุ่นมีอายุได้ ๗๕ ปี ไม่มีบุตร จึง
ทำพินัยกรรมยกที่ดินตำบลตลิ่งอาน้ำแก้ง รายนี้ พร้อมทั้งตึกแถว
แถวโรงเช่าที่ได้ปลูกสร้างไว้ให้ อุทิศถวายพระมหาณัฏฐานุรักษ์
ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม เป็นจำนวนที่ดิน ๔๗ ตารางวา ที่ดิน
ออกจกตลิ่งอาน้ำแก้ง ที่ดินตลิ่งอาน้ำแก้ง ของผู้อื่น แด่ทางเดิม
ทิศเหนือจกคู ทิศใต้จกทางเดิมออกตลิ่งอาน้ำแก้ง มีคูเป็น
อยู่ตั้งอยู่กลางหนึ่ง มีคอกสำหรับคนเช่าอยู่ ตั้งอยู่หน้าบ้าน
สองหลังแปด ด้านซ้ายมีโรงแถวสำหรับให้คนเช่า ๔ ห้อง ด้านหลัง
มีโรงแถวสำหรับให้คนเช่า ๖ ห้อง ยังด้านหน้ามีโรงฝากกระดานสำหรับ
ให้เช่า ๒ หลัง โรง ๒ หลังยอมให้ถ่มน ถัดมาไครยอยู่หรือเก็บค่าเช่า
ไปตลอดชีวิต เมื่อถ่มนไม่มีตัวแล้วจึงให้ตึกเป็นของวัด

ครั้น พ.ศ. ๒๔๕๖ เมื่อหุ่นสิ้นชีพไปแล้วท่านน้อย มารดาพระยา
ราชบุณย์ ซึ่งเป็นผู้ที่หุ่นมอบธุระให้จัดการทรัพย์สินสมบัติ ได้นำหนังสือ
พินัยกรรมของหุ่นแด่โดนดมาถวายพระมหาณัฏฐานุรักษ์ กรรมการ
ได้รับไว้แล้ว แต่ท่านน้อยได้เป็นธุระเก็บเงินค่าเช่าส่งเสมอมา เป็น
จำนวนเดือนหนึ่ง ๓๖๐ บาทเป็นปานกลาง มากบ้าง น้อยบ้าง ตามที่
คนเช่ามากหรือน้อย

อีก ราย หนึ่ง อุบาสิกา แห้วม เป็น ผู้ค่อนข้าง มี ทรัพย์ ได้ ทำ
 พิไธยกรรม ถวาย ทรัพย์ นฤตก แก่ พระ อาราม แด่ พระ ภิกษุ หลาย แห่ง อุบา
 สิกา แห้วม ได้ อุทิศ เงิน ถวาย พระมหาสมณวัตร ปฐมากร ด้วย ๔๐๐ บาท เมื่อ
 อุบาสิกา แห้วม สิ้น ชีวิต แล้ว ผู้จัดการ ทรัพย์ สมนัก ได้นำ เงิน ๔๐๐ บาท
 มา ถวาย กรรมกร ได้ รับ ไว้ แล้ว

ขอ ขำนาจ กุศลกรรม ที่ ท่าน ทั้งสอง อัน ออกนาม มาแล้ว ได้ นำ เพื่อบริ
 มจาก ถวาย ใน พระวัด ไทรย่น ึ่ง ดำเนิน อริย วิมุต ผล แก่ ท่าน ผู้ไป
 ประโดก นั้น เทอญ ะ

ผู้ถวาย สิ่ง ของ เป็น พุทธบูชา

นาย ปลั่ง บ้าน อยู่ทิศใต้ ของ วัด กำแพง คลอง บาง กอกใหญ่
 ถวาย แหวน เพชร ทองหนัก สี่ตึง เพชร ที่ ประดับ แขนเพชร ซีก
 ขนาด ถ้วน แก่ รวม ๘ เม็ด วง หนึ่ง

ข้าแดง เรือน บ้าน บางใต้ไก่อ ถวาย แหวน ปลดอกมัด หนัก
 วง ละ ๔ $\frac{4}{5}$ ถ้ำ ประดับ เพชร ทัม ทิม มรกต ขนาด งาอ่อน ทั้ง ๔ วง

ผู้จัดเครื่องสักการะแด่เครื่องเบญจเครื่องใช้
มาถวายพระเวลามีการในพระอาราม

ถวายในวันประชุมไหว้พระศกคณต์เข้าพรรษา

วันที่ ๒๓ แถที่ ๒๒ กรกฎาคม

สมเด็จพระบรมราชินี พระพันปีหลวง ยาหอมปรทุมชาติ
ชวดโหด ยาแก้ลมต่าง ๆ ๒ ชวดโหด ยาอุไทยโธสถ ๓ ชวดโหด
กาแฟ ๒ ชวดโหนด น้ำตาลขาว ๒ หีบ

สมเด็จพระมาตุจฉาเจ้า พระบรมราชเทวี หมากพลู ๒ กระบะ
ยาหอมเนาวโกฏฐ ๓ ชวดโหนด ยาหอมอุดม ๓ ชวดโหนด น้ำตาล
ขาว ๓ ชวดโหนด

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าประภาศรี หมากพลู ๒ กระบะ

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีนาคสวัสดิ ยาหอมอินทจักร
ชวดโหนด หมากพลู ๒ กระบะ

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าแหวะทอง หมากพลู ๒ กระบะ

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าพวงสร้อยสอางค์ ยาจักรทิพย์
๕ ชวดโหนด ยาหทัยวาท ๕ ชวดโหนด หมากพลู ๓๐ กระบะ

พระเจ้าน้องนางเธอ พระองค์เจ้าพิพัฒน์มัยพิมลัตถยา ยาหอมเทพจิตร

- ๔ คนโต น้ำแข็งหนัก ๗ ชั่ง ๓๐ ตั่ง หมากพลู ๑ กระบะ
 พระเจ้าน้องนางเธอ พระองค์เจ้าอภิษัทรวิภาชา ร่วมกระดาศ ๕๐ คัน
 หม่อมเจ้าเบ้า ในกรมพระรามอินทร์ หมากพลู ๒ กระบะ
 หม่อมเจ้าดาววรรณ ในกรมหมื่นภูบาลบริรักษ์ ยาจักรทิพย์

๒ ขวดโหด

- หม่อมเจ้าเพ็ญจันทร์ ในกรมหมื่นภูบาลบริรักษ์ หมากพลู ๑ กระบะ
 ยาอินทจักร ๑ ขวดโหด ยาหอมเนาวโกฏฐ ๑ ขวดโหด
 ท้าวพิทักษ์อนงค์นิกร หมากพลู ๒ กระบะ
 เจ้าจอมมารดาเดือน หมากพลู ๑ กระบะ น้ำแข็งหนัก ๗ ชั่ง
 ๓๐ ตั่ง

- เจ้าจอมมารดาจิว ยาหอมจักรทิพย์ ๑ ขวดโหด ยาหทัยวาด
 ๑ ขวดโหด หมากพลู ๒ กระบะ
 เจ้าจอมมารดาบัว ผ้าเช็ดหน้าชุบยา พานแก้ว ดอกไม้สด
 เจ้าจอมไย พานแก้ว ดอกไม้สด ๒ พาน
 แก้วแก้วเมือง หมากพลู รูปเทียน ๒ กระบะ
 แก้วแก้วถิ่น หมากพลู ๑ กระบะ
 บลิก หมากพลู รูปเทียน ๑ กระบะ
 ทับทิม หมากพลู รูปเทียน ๒ กระบะ
 รม หมากพลู รูปเทียน ๑ กระบะ

ตำรวจ หมายพดฺรูปเทียน ๓ กระบะ

ต้ม หมายพดฺรูปเทียน ๓ กระบะ

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดํมคมรพันธุ์ นาคีมรดถัดค่างๆ

๓๗๒ ขวด น้ำแข็งหนัก ๕๖ ชั่ง ๕ ตำลึง ใบชาหนัก ๔ ชั่ง
น้ำตาลขาว ๖ หีบ

ถวายใน วัน ประชุม สดบได้ พระปริยัติธรรม

วันที่ ๒๗ แถ ๒๗ กุมภาพันธ์ วันที่ ๑ มีนาคม

รวม ๓ วัน

สมเด็จพระมาตุจฉาเจ้า พระบรมราชเทวี ยาหอมอินทจักร ๒ ขวด
โหล กาแฟ ๑ ขวดโหล ยาจักรทิพย์ ๑ ขวดโหล ยาหอมหทัยวาศ ๑
ขวดโหล น้ำส้มด้า ๑ ขวดโหล หมากพลู ๒ ที่

สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงเพชรบุรีราชสิรินธร น้ำ
ดื่มดี แด รสต่าง ๆ ๙๖ ขวด ยาหอมจักรทิพย์ ๑ ขวดโหล ยาหอมอินท
จักร ๑ ขวดโหล หมากพลูบุหรี ๓ ที่

พระเจ้าพี่นางเธอ พระองค์เจ้าเจริญศรีชนมายุ ยาอุไทย ๓ ขวด
โหล น้ำอัฐฐาน ๕ ที่ หมากพลูบุหรี ๕ ใบชา ๔ ห่อ

พระเจ้าน้องนางเธอ พระองค์พิสมัยพิมลสัตย์ ยาหอมเทพจิตร ๓
คนโท ยาหอมอินทจักร ๓ คนโท น้ำแข็งหนัก ๗ ชั่ง ๓๐ คำถึง

หม่อมเจ้าเพ็ญจันทร์ ในกรมหมื่นภูบาลบริรักษ์ ยาหอมเนาโกฏฐ
๒ ขวดโหล

หม่อมราชวงศ์แบ่ม กาแฟ ๒ ขวดโหล กาแฟเย็น ๑ ขวดโหล
ยาหอมอุดมพรคณ ๓ ขวดโหล

เจ้าจอมมารดาเรือน หมากพุด ๖ ที่

เจ้าจอมมารดาแก้ว นาคมณี แทรตต่าง ๆ ๒๔ ขวด

เจ้าจอมไย นาคมณี แทรตต่าง ๆ ๑๒ ขวด

เจ้าจอมช่วง ยาอุไทย ๑๒ คนโท

เจ้าจอมเพิ่ม หมากพุด ๑ ที่

เงินรายได้

พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

เงินหลวงพระราชทานประจำปี	๘๐๐๐	บาท		
เงินบำรุงรายนาม	๒๓๕๔	บาท		
เงินบำรุงรายย่อยไม่ได้ จดนาม	๔๓๒	บาท		
เหลือจากตัดบัญชีปกรณัม ดังกรณัม	๘๐๓	บาท	๖๒	สตางค์
แทนดอกเบี้ยเพื่อบริจาควัดพุทธนิมิต ปี ๒๔๕๕	๑๒๕	บาท	๒๕	สตางค์
ขายข้าวของในพระมณฑปพระอุโบสถ	๔๗๕	บาท		
ค่าเช่าที่ดินขายของ เวลาให้ พระรัตนศกใหม่	๒๔	บาท	๖๒	สตางค์
ดอกเบี้ย กู้จำนำ	๓๗๕	บาท	๘๓	สตางค์
ดอกเบี้ย ฝาก เงิน ธนาคาร	๒๗๔	บาท	๓๓	สตางค์
ค่าเช่า ดึก	๒๓๔๓	บาท		
เงิน มรดก อุมา สติกา แห้วม ถวาย	๕๐๐	บาท		
จำหน่าย ขมิ้น เคียง เทียน	๓๒๐	บาท	๕๐	สตางค์
จำหน่าย สิ่ง ของ ที่ พระ สังฆม ถวาย	๑๒๒๗	บาท	๗๕	สตางค์
จำหน่าย เคียง ทอง เหลือง ทอง แดง	๒๕	บาท		
รวม รายได้ ใน ปี ๒๔๕๖ ทั้งสิ้น	๑๗๑๗๘	บาท	๖๘	สตางค์

เงินรายจ่าย

พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

รักษาความสะอาด	๑๔๐	บาท	—	สตางค์
ซ่อมแซม ของ เด็ก น้อย	๓๐	บาท	๕	สตางค์
ของใช้	๔๘	บาท	๗	สตางค์
เครื่อง เขียน หนังสือ	๓๓	บาท	๑๘	สตางค์
ถ่านไฟ ๕ เลียง แรก	๗๕	บาท	๕๐	สตางค์
ดอกไม้ แต่ง เวลา นิ้งาน	๔๐	บาท	๗๕	สตางค์
ตีพิมพ์ รายงาน แถบใบ เสร็จใบ แจง ความ	๒๖๖	บาท	—	สตางค์
ซ่อมแซม คาช่าย พระ เกด พระ อุโบสถ	๔๒	บาท	—	สตางค์
ซ่อม กระจก เสา หาร หน้า แด หลัง พระอุโบสถ	๘	บาท	—	สตางค์
ซ่อม ประตู พระ อุโบสถ แด ที่อื่น เด็ก น้อย	๓๕	บาท	—	สตางค์
ซ่อม หลัง คา พระ ระเมียง ด้าน หอ พระ นาค	๔๐	บาท	—	สตางค์
ซ่อมหลังคาพระระเมียงด้านหอพระมณฑปยรรวม ๒๕	บาท	—	สตางค์	
ค่ากระเบื้อง ซ่อม หลังคา พระระเมียง ทั้งสอง ด้าน ๒๖	บาท	—	สตางค์	
ทำฉ้อฟ้าใหม่เปลี่ยนของเก่าที่ชำรุดที่พระระเมียงแสดหอพระ	๓๐๔	บาท	๕๐	สตางค์
ยกไป	๓๐๕๓	บาท	๕	สตางค์

ยก มา	๓๐๕๓	บาท ๕	สตางค์
อม คาช่วยกัน ^๕ ปลูก ^๕ เรือน ^๕ ที่ ^๕ พระ ^๕ ระเบียบ	๓๘๘	บาท —	สตางค์
ซ่อม ^๕ พลับ ^๕ พลา ^๕ ปลด ^๕ ของ ^๕ เค ^๕ ร ^๕ อง ^๕ ค ^๕ าน ^๕ ค ^๕ ว ^๕ น ^๕ ค ^๕ ก	๓๕	บาท —	สตางค์
ทำ ^๕ เครื่อง ^๕ บั ^๕ ง ^๕ เ ^๕ ้า ^๕ ค ^๕ ี ^๕ ถ ^๕ า ^๕ จ ^๕ าร ^๕ ัก ^๕ อ ^๕ ัก ^๕ ษ ^๕ ร	๓๒	บาท —	สตางค์
เงิน ^๕ เดือน ^๕ พ ^๕ น ^๕ ก ^๕ ง ^๕ าน ^๕ ทำ ^๕ การ ^๕ แ ^๕ ด ^๕ ร ^๕ ัก ^๕ ษ ^๕ า	๗๗๒๒	บาท —	สตางค์
เงิน ^๕ ร ^๕ าง ^๕ ว ^๕ ัด ^๕ ทำ ^๕ การ ^๕ ช ^๕ ั่ว ^๕ ค ^๕ ร ^๕ าว	๖๘	บาท —	สตางค์
รวม ^๕ จ ^๕ ่าย ^๕ ใน ^๕ ปี ^๕ ๒๔๕๖ ^๕ ท ^๕ ง ^๕ ถ ^๕ น ^๕	๘๑๐๘	บาท ๕	สตางค์

ยอดเงิน

เงิน ^๕ ได้ ^๕ ใน ^๕ ปี ^๕ ๒๔๕๖	๓๗๓๗๘	บาท ๖๘	สตางค์
เงิน ^๕ ค ^๕ ง ^๕ ใน ^๕ ปี ^๕ ๒๔๕๖	๔๓๒๓๕	บาท ๘๘	สตางค์
รวม ^๕ เงิน ^๕ นี้ ^๕	๖๐๕๓๔	บาท ๕๐	สตางค์
จ ^๕ ่าย ^๕ ใน ^๕ ปี ^๕ ๒๔๕๖	๘๓๐๘	บาท ๕	สตางค์
หัก ^๕ จ ^๕ ่าย ^๕ แล้ว ^๕ ค ^๕ ง	๕๒๓๐๕	บาท ๕๓	สตางค์

